

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

1.

Cilt: 12 Sayı: 68 Yıl: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 68 Year: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Doi Number:

<http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3824>

FAHREDDİN RÛMÎ'NİN ESMÂÜ'L-HÜSNÂ ŞERHİ FAHREDDIN RUMI AND HIS ESMAU'L-HUSNA COMMENTARY

Muhammet KUZUBAŞ*

Öz

Esmâü'l-hüsnâ veya esmâ-i hüsnâ; Allah'ın en güzel isimleri manasında kullanılan bir kavramdır. Kaynağı hadis-i şerifler olan esmâü'l-hüsnâ kavramı, genellikle Allah'ın doksan dokuz ismi etrafında oluşturulan metinlerle edebî bir tür hâline gelmiştir. Arap edebiyatıyla başlayan gelenek Fars edebiyatındaki örneklerle devam etmiştir. Türk edebiyatında ise yazılan onlarca örnekle Allah'ın isimleri şerh edilmeye çalışılmıştır. Şair ve yazarlarımız, bazen yeni şerhler yazmışlar bazen de kendilerinden önce Arapça veya Farsça olarak yazılmış esmâü'l-hüsnâ metinlerini şerh ederek türün gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.

Klasik edebiyatımızda esmâü'l-hüsnâ şerhi yazan şarihlerden birisi de Yıldırım Bâyezid devrinin önemli ilim adamlarından Fahreddin Rûmî'dir. Çalışmamızda; öncelikle esmâü'l-hüsnâ kavramından ve bu türün gelişim sürecinden bahsedilmiş, ardından Fahreddin Rûmî tarafından ed-Dimyâtî'nin manzum esmâü'l-hüsnâ metnine mensur olarak yazılan *Ferâ'idü'l-Le'alî fi-Beyâni Esmâ'i'l-Hüsnâ* adlı şerhin metni verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Esmâü'l-Hüsnâ, Fahreddin Rûmî, Klasik Türk Edebiyatı, Şerh.

Abstract

Esmâü'l-husna or esma-i husna; it is a concept used in the meaning of the most beautiful names of Allah. The source of esmaü'l-husna is hadith. The concept of esmaü'l-husna has become a literary genre, usually with texts composed around ninety-nine names of Allah. The tradition that started with Arabic literature continued with examples in Persian literature. In Turkish literature, the names of Allah have been tried to be annotated with dozens of sample works. Our poets and writers sometimes wrote new annotations. Sometimes they commented on esmaü'l-hüsnâ texts written in Arabic or Persian before them.. In this way they contributed to the development of the species.

One of the writers who wrote esmâü'l-hüsnâ commentary in our classical literature is Fahreddin Rûmî, one of the leading scholars of Yıldırım Bâyezid period. In our study; firstly, the concept of esmaü'l-husna and the development process of this species are mentioned. Then, the text of the commentary *Ferâ'idü'l-Le'alî fi-Beyâni Esmâ'i'l-Hüsnâ* which was written by Fahreddin Rûmî as a prose to the text of esmâü'l-hüsnâ of ed-Dimyâtî was given.

Keywords: Esmâü'l-husna, Fahreddin Rumi, Classical Turkish Literature, Commentary.

* Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. ORCID: 0000-0002-8662-2745
E-mail: iletisim@muhammetkuzubas.com

1. ESMÂÜ'L-HÜSNÂ KAVRAMI

Esmâü'l-hüsnâ; Arapça "isim" kelimesinin çoğulu "esmâ" ile "ahsen" kelimesinin ism-i tafdüli "hüsnâ"nın bir araya getirilmesiyle oluşturulan bir terkiptir, "en güzel isimler" demektir. *Esmâü'l-hüsnâ* tabiri Farsça bir terkip olarak *esmâ-i hüsnâ* şeklinde de ifade edilmektedir.

Esmâü'l-hüsnâ tabirinin kaynağının Kur'ân-ı Kerim'de A'râf, Tâhâ, İsrâ ve Haşr sûrelerinde geçen "esmâü'l-hüsnâ" ifadesi olduğu söylenebilir. Bu ayetlerde "En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin"¹; "En güzel isimler O'nundur."²; "İster Allah deyin, ister Rahman deyin, hangisini dersiniz deyin, en güzel isimler O'nundur."³, "O; yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. En güzel isimler O'nundur."⁴ buyurulmaktadır.

İbnü'l-Arabî esmâü'l-hüsnâ konusunda "Allah hakkında yücelik ve aşkınlık ifade eder ve kullarda saygı hissi uyandırır; zikir ve duada kullanılmaları halinde kabule vesile olur ve sevap kazandırır; Kalplere huzur ve sükûn verir, lutuf ve rahmet ümidi telkin eder; Bilginin değeri bilinenin değerine bağlı bulunduğu ve bilinenlerin en şerefli de Allah olduğu için esmâ-i hüsnâ bilgisine sahip olanlara bu bilgi meziyet ve şeref kazandırır; Allah için vâcip, câiz ve mümteni' olan sıfatları içermesi sebebiyle O'nun hakkında yeterli ve doğru bilgi edinmemize imkân verir"⁵ demektir. Kulun Allah karşısındaki acziyet, fakriyet ve küçüklüğünün idrakiyle Allah'ın vasıflarını bilmesine vesile olması, hayatta karşılaşılan çeşitli durumlarda iltica kaynağı olması ve duanın kabul edilmesi için anahtar vazifesi görmesi vb. sebeplerle esmâü'l-hüsnânın öğrenilmesi ve öğretilmesinin ehemmiyeti daima dile getirilmiştir.

Ebû Hüreyre (r.a.)'den gelen bir rivâyette, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurur: "Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları öğrenir ve hayatı boyunca Allah'ı bu şekilde tanıyarak yaşar ve hayatını bu iman ve yaşayış üzere bitirirse inşallah cennete girer." Bu hadîs-i şerîfin yer aldığı bazı hadis kitaplarında isimler yer almazken, Tirmizî'de ve İbn-i Mâce'de Allah'ın 99 ismi sayılmaktadır.⁶ Mesela Tirmizî'nin hadis kitabında esmâü'l-hüsnâ ile ilgili olarak şu isimler liste olarak verilmektedir:

Allâh, er-Rahmân, er-Rahîm, el-Melik, el-Kuddûs, es-Selâm, el-Mü'min, el-Müheymin, el-Azîz, el-Cebbâr, el-Mütekebbir, el-Hâlik, el-Bârî', el-Musavvir, el-Gaffâr, el-Kahhâr, el-Vehhâb, er-Rezzâk, el-Fettâh, el-Âlim, el-Kâbid, el-Bâsit, el-Hâfid, er-Râfi', el-Mu'iz, el-Muzil, es-Semî', el-Basîr, el-Hakem, el-Adl, el-Latif, el-Habîr, el-Halîm, el-Azîm, el-Gafûr, eş-Şekûr, el-Âlî, el-Kebîr, el-Hafîz, el-Mukîr, el-Hasîb, el-Celîl, el-Kerîm, er-Rakîb, el-Mucîb, el-Vâsî', el-Hakîm, el-Vedûd, el-Mecîd, el-Bâ'is, eş-Şehîd, el-Hak, el-Vekîl, el-Kavî, el-Metîn, el-Velî, el-Hamîd, el-Muhsî, el-Mübdî', el-Mu'îd, el-Muhyî, el-Mümit, el-Hay, el-Kayyûm, el-Vâcid, el-Mâcid, el-Vâhid, es-Samed, el-Kâdir, el-Muktedir, el-Mukaddim, el-Muahhir, el-Evvel, el-Âhir, ez-Zâhir, el-Bâtın, el-Vâlî, el-Muteâlî, el-Berr, et-Tevvâb, el-Müntakim, el-Afuvv, er-Ra'ûf, Mâlikü'l-mülk, Zü'l-Celâl ve'l-ikrâm, el-Muksit, el-Câmî', el-Ganî, el-Muğnî, el-Mâni', ed-Dâr, en-Nâfi', en-Nûr, el-Hâdî, el-Bedî', el-Bâkî, el-Vâris, er-Reşîd, es-Sabûr.⁷

Birçok âlim eski dönemlerden itibaren Kur'an'da bulunan isimleri doksan dokuz sayısına bağlı kalmadan araştırıp listeler düzenlemeyi denemişlerdir. Ebû Hüreyre hadisine yer veren on beş civarında ana hadis kaynağı içinde sadece Tirmizî ile İbn-i Mâce tarafından metne, doksan dokuz isim ihtiva eden bir liste ikinci kısım olarak eklenmiştir. Tirmizî hadis için kaydettiği dört ayrı senedin sadece birine, İbn Mâce de iki senedin birine isim listesini ilâve etmiştir. Buna karşılık Buhârî, Müslim, Nesâî ve Ahmed b. Hanbel bu listeye yer vermemişlerdir. Tirmizî'nin *Sünen'*inde kaydedilen

¹ A'râf Sûresi, 180.

² Tâhâ Sûresi, 8.

³ İsrâ Sûresi, 110.

⁴ Haşr Sûresi, 24.

⁵ Bekir Topaloğlu (1995). *Esmâ-i Hüsnâ. DîA*, İstanbul: TDVY, s. 404.

⁶ Tirmizî (2004). *Sünen-i Tirmizî*. (Haz: Abdullah Parlayan), Konya, hadis no: 3506-3507-3508

<https://ia802501.us.archive.org/4/items/2213SunenITirmizi/2213Sunen-i-Tirmizi.pdf>

⁷ Tirmizî, age., hadis no: 3507, <https://ia802501.us.archive.org/4/items/2213SunenITirmizi/2213Sunen-i-Tirmizi.pdf>

liste lafza-i celâl ile başlayıp Sabûr ismiyle sona ermekte ve daha sonra İslâm dünyasında meşhur olmuş şekliyle doksan dokuz ismi içermektedir. Bunların ilk on dördü Haşr sûresinin son âyetlerinde sıralandığı şekliyle alınmıştır. İbn Mâce'nin rivayet ettiği listede ise bu düzen korunmadığı gibi farklı isimler de yer almış, ayrıca metnin sonundaki Ehad ismiyle sayı 100'e çıkarılmıştır.⁸ Hadis kitaplarında zikredilenlerin haricinde edebî ürünlerde farklı isimlere de yer verildiği görülmektedir. Bu bağlamda Şener Türk edebiyatında doksan dokuz isimden başka Türkçede kullanılan altmış altı isme⁹ yer verildiğini ifade etmektedir.

2. ESMÂÜ'L-HÜSNÂ YAZMA GELENEĞİ

Başlangıçta Arap edebiyatında ve devamında da Fars edebiyatında kıymetli örneklerle literatüre yerleşen esmâü'l-hüsnâ yazma geleneği Türk edebiyatında en fazla rağbet gören türlerden birisi olmuştur. Şener otuz biri manzum olmak üzere 144 eserden¹⁰ bahsetmektedir.

Günümüze kadar ulaşan müstakil esmâü'l-hüsnâ eserlerinin ilki ez-Zeccâc'a (öl. 311/923) aittir. Bu eseri, müellifin talebelerinden ez-Zeccâcî (öl. 340/951)'nin aynı nitelikteki eseri takip etmiştir. Esmâü'l-hüsnâ konusunda el-Beyhakî (öl. 458/1065), el-Kuşeyrî (öl. 465/1072), el-Gazzâlî (öl. 505/1111), İbnu'l-Arabî (öl. 542/1147) ve er-Râzî (öl. 606/1209) tarafından yazılan eserler ilk akla gelen örneklerdir. Allah'ın isimlerini birer birer izah ve şerh etmeyi amaçlayan bu eserler mensurdur.¹¹ Bunların haricinde Abdulkâdir Geylânî (öl. 561/1166), ed-Dimyâtî (öl. 921/1515) ve en-Nâblusî (öl. 1143/1731) tarafından yazılanlar başta olmak üzere Arap edebiyatı dairesinde değerlendirilen başka manzum örneklerin kaleme alındığı bilinmektedir.

Fars edebiyatında Çarhî ve Abdurrahmân Ahmed el-Câmî (Molla Câmî) tarafından yazılan mensur şerhlerin yanında Mîr Hüseyin ve Nasrullah Şirâzî'nin manzum eserleri de bu minvalde zikredilmesi gerekir.

Esmâü'l-hüsnâ yazma Türk edebiyatında edebî bir gelenek olarak yerini almış, Arap ve Fars edebiyatındaki örneklerden yola çıkılarak onlarca eser yazılmıştır. İlk örnek, 1402'de yazarı bilinmeyen Cevârihü'l-Ma'ânî adlı eser olarak kabul edilmektedir. Hatiboğlu Şirvani'nin 1512'de yazdığı Esmâ-i Hüsnâ Şerhi, 16. yüzyılda İlyas b. İsa Saruhani'nin manzum Esmâ-i Hüsnâ Şerhi ve Lamii Çelebi'nin Şerh-i Muammayât Alâ Esmâü'l-Hüsnâ adlı eseri türün öne çıkan örneklerindedir. Yine Subhî Mehmed Çelebi'nin manzum Esmâ-i Hüsnâ Şerhi, Trabzonlu Şakir Ahmed Paşa'nın Esmâ-i Hüsnâ Şerhi, Kemâl Sâdık Paşa'nın Âsâr-ı Kemâl'i, Behçet b. Mehmed Salim'in Behçetü'l-Leâlî'si, Bıçakçızade İsmail Hakkı'nın ve Trabzonlu Cûdî Efendi'nin benzer muhtevadaki eserleri edebiyatımızda dikkati çeken esmâü'l-hüsnâ şerhleridir.

Edebiyatımızda esmâü'l-hüsnâ ile ilgili metinler incelendiğinde, başka şairler tarafından Arapça veya Farsça yazılan manzum esmâü'l-hüsnâ metinlerinin şerh edildiğini görmekteyiz. Bunlardan birisi de 15. yüzyıl âlimlerinden Fahreddin Rûmî'nin yazdığı şerhtir. Fahreddin Rûmî, yukarıda da ismi geçen Dimyâtî'nin Arapça ve manzum olarak yazdığı esmâü'l-hüsnâ kasidesini Türkçe ve mensur olarak şerh etmiştir.

3. FAHREDDİN RÛMÎ VE ESMÂÜ'L-HÜSNÂ ŞERHİ

Fahreddin Rûmî, Yıldırım Bâyezid devrinin önemli âlimlerindedir. Kaynaklarda hakkında ayrıntılı bir bilgi mevcut değildir. Doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Mecdî'nin Şakâyık-ı Nu'mâniyye Tercümesi'nde Mudurnu'da ikamet ettiği yazılıdır.¹² Mecdî, Fahreddin Rûmî'nin zühd ve takva sahibi bir zat olduğunu söylemektedir. Fahreddin Rûmî; Arapça ve Farsçaya vakıf, dinî ilimler konusunda yetkin bir şahıstır. Genellikle münzevî bir hayat yaşayan Fahreddin Rûmî, Mudurnu'da halkı irşad vazifesiyle iştigal eder. Mecdî, Fahreddin Rûmî'nin ücrete mukabil imamet eden imamların

⁸ Bekir Topaloğlu (1995). Esmâ-i Hüsnâ. *DİA*, İstanbul: TDVY, ss. 406-409.

⁹ Halil İbrahim Şener (1985). *Türk Edebiyatında Manzum Esmâü'l-Hüsnâlar*. Doktora Tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 45-47.

¹⁰ Şener, agt., 91-115.

¹¹ Kenan Demirayak (2016). Esmâ-i Hüsnâ ile Münâcât ve ed-Dimyâtî'nin Manzum Münâcâtı. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 57, 35.

¹² Mecdî Efendi (1269). *Terceme-i Şakâyık*. İstanbul, s. 69.

arkasında namaz kılmadığını söyler. Onun bu özelliği, Kâmûsü'l-A'lâm'da¹³ da ifade edilmektedir. Mecdî'nin belirttiğine göre¹⁴ 864/1460 yılında vefat eden Fahreddin Rûmî'nin kabri, Yıldırım Bâyezî'nin Mudurnu'da yaptırdığı caminin yakındadır.

Çalışmamızda ele aldığımız *Ferâ'idü'l-Le'alî fi-Beyâni Esmâ'i'l-Hüsnâ* adlı eserinden başka gece ve gündüz okunacak kıymetli duâlara yer verdiği *Ed-Du'âvâtü'l-Mebrûre fi ameli'l-yevm ve'l-leyl*¹⁵ ve çeşitli konularda fetvalar içeren Arapça *Müştemilü'l-Ahkâm*¹⁶ adlı iki eseri daha bilinmektedir. İbn-i Fahreddin adıyla tanınan oğlunun da *Esrâr-ı Muhammediyye* adında bir eserinin bulunduğu İslam Âlimleri Ansiklopedisi'nde¹⁷ ifade edilmektedir.

Ferâ'idü'l-Le'alî fi-Beyâni Esmâ'i'l-Hüsnâ, Şemsuddîn ed-Dimyâtî (öl. 921/1515) tarafından manzum olarak yazılan esmâü'l-hüsnânın¹⁸ mensur bir şerhidir. Eserin telif tarihi belli değildir. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu bölümünde 06 Mil Yz A 2438/1 arşiv nuraarsıyla kayıtlı olan neşrettiğimiz nüsha, 1305 (1886) tarihinde Hüseyin Râkım tarafından istinsah edilmiştir.

Eserde önce ed-Dimyâtî'nin kasidesindeki Arapça beyit verilmiş, ardından da mensur olarak şerhedilmiştir. Ed-Dimyâtî'nin kasidesi 70 beyit iken, Fahreddin Rûmî'nin şerhinde 65 beyte yer verilmiştir.

Eserin dili, klâsik dönem Osmanlıca metinlerinde görülen dilden çok farklı değildir. Eklerin ve kelimelerin yazımında geleneğin dışında bir farklılık görünmemektedir. Bununla birlikte eserde ağır bir dil kullanılmasa da muhtevaya ilgili olarak Arapça ve Farsça kelimelerin çokluğu ve uzun terkipler sebebiyle çok sade bir dile sahip olduğunu da söyleyemeyiz. Klâsik dinî/tasavvufî eserlerde görülebilecek bir dil ve üslubun tercih edildiğini söylemek daha doğru bir ifade olacaktır.

Fahreddin Rûmî, şerh sırasında Kur'ân ayetlerinden ve tasavvufî kavramlardan da istifade eder. Eserde şârih'in Arapça ve Farsçaya vukûfiyeti ve Osmanlı ilim diline hâkimiyeti barizdir. Bazen önem atfettiği için üzerinde fazla durduğu kelimelerin Arapça gramer yapısı çerçevesinde beyte kattığı manaları da ayrıca belirtir. Zaman zaman dua ve yakarışlar içeren eserde oldukça samimi ifadeler yer almaktadır.

Çalışmamızda metin bölümü oluşturulurken transkripsiyon alfabesi kullanılmış, kelime ve eklerin yazımında dönemin dil özellikleri dikkate alınarak metne sadık kalınmıştır. Bazı ek ve kelimelerin yazımında (harekesiz bir metin olmasına rağmen) müstensih'in özellikle harekelediği yerler ise müstensih'in işaret ettiği şekilleriyle alınmıştır. Şârih, metot olarak önce Arapça beyti vermeyi ardından da ilgili beyti şerh etmeyi tercih etmiştir. Bu nedenle şârih'in usulüne uygun olarak şerh bölümlerinden önce ilgili beytin orijinali eklenmiştir.

KAYNAKÇA

Demirayak, Kenan (2016). Esmâ-i Hüsnâ ile Münâcât ve ed-Dimyâtî'nin Manzum Münâcâtı. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 57, ss. 33-50.

İslam Âlimleri Ansiklopedisi. <http://www.ehlisunnetbuyukleri.com/İslam-Alimleri-Ansiklopedisi/Detay/FAHREDDIN-RUMI/2935>

Mecdî Efendi (1269). *Terceme-i Şakâyyık*. İstanbul.

Şemseddin Sâmî (1891-1899). Kâmûsü'l-A'lâm, İstanbul., <https://www.kamusulalam.com/osmanlica-ansiklopedi-madde-19408.html>

Şener, Halil İbrahim (1985). *Türk Edebiyatında Manzum Esmâü'l-Hüsnâlar*. Doktora Tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tirmizî (2004). *Sünen-i Tirmizî*. (Haz: Abdullah Parlayan). Konya, hadis no: 3506-3507-3508

<https://ia802501.us.archive.org/4/items/2213SunenITirmizi/2213Sunen-i-Tirmizi.pdf>

Topaloğlu, Bekir (1995). Esmâ-i Hüsnâ. *DİA*, İstanbul: TDVY, ss. 404-418.

¹³ Şemseddin Sâmî (1891-1899). *Kâmûsü'l-A'lâm*. İstanbul. s. 146, <https://www.kamusulalam.com/osmanlica-ansiklopedi-madde-19408.html>

¹⁴ Mecdî Efendi, age., s. 69.

¹⁵ Mecdî Efendi, age., s. 69.

¹⁶ Eserin bir nüshası Kütahya Vahidpaşa İl Halk Kütüphanesi, 43 Va 159 numarasıyla kayıtlıdır.

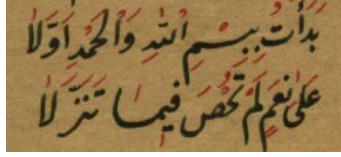
¹⁷ <http://www.ehlisunnetbuyukleri.com/İslam-Alimleri-Ansiklopedisi/Detay/FAHREDDIN-RUMI/2935>

¹⁸ Ed-Dimyâtî'nin esmâi hüsnâ ile ilgili eseri için bakınız: Kenan Demirayak (2016). Esmâ-i Hüsnâ ile Münâcât ve ed-Dimyâtî'nin Manzum Münâcâtı. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 57, ss. 33-50.

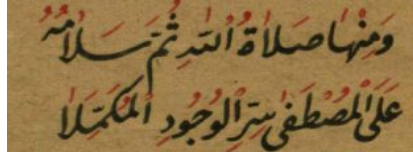
METİN

HAZĀ KĪTĀBŪ FERĀ'İDŪ'L-LE' ĀLĪ FĪ-BEYĀNĪ ESMĀ'İ'L-ḤŪSNĀ

BİSMİLLĀHİRRAḤMĀNİRRĀḤĪM

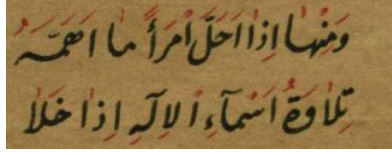

Hāşıl-ı ma' nā-yı beyt dimek olur ki Allāhu 'azîmü's-şân hazretlerinin maḥlûkâtından mevcûdât-ı 'ulviyye ve maşnû'ât-ı süfliyye beriyye ve bahriyye üzerlerine 'add ü iḥşadan ḥāric nāzil olan envā'-ı ni'am-ı zāhiriyye ve bâṭiniyye üzere ḥamd ü şenâ ile bedâ iderim kemâ ḳalallāhu te'âlâ ve in te'uddü ni' metallāhi lā taḥşühā'¹⁹

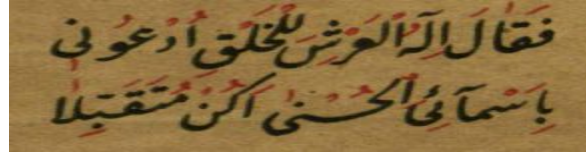

icmālen beyān buyurur ki irāde-i ezeliye-i İlahiyyenin zuhūr-ı vücūd-ı 'āleme vaqt-i ta'allukı ḥulül eyledikde cüzz-i meşhūrda meşhūr olduğı üzere Haḳ celle ve 'azze hazretleri nūr-ı nübüvvet-i Muḥammediyyeyi şüret-i ṭāvūsda ḥalk u ibrāz ve ḥuzūr-ı ma'nevîde izhār eyledikde tecelliyāt-ı muḥabbet ile ṭāvūs-ı nūr-ı nübüvvet nazar-ı raḥmāna maḥzar olup mehābet-i ulūhiyyet ve 'azamet-i rubūbiyyetinde maḳām-ı edebde istiḥyā eylesinden nāşî 'araḳ-nāk olup ol 'araḳ-ı nūr-ı nübüvvetden mādde-i 'ilm-i mevcûdât olan bir cevher-i ḥāş ḥalk olunup ḥasbü'l-meşiyetü'l-ezeliyye 'arş ü kürsî ve levḥ u ḳalem ve semāvātü's-seb'a vü 'ārîzîn ve cemî' ecnās-ı 'ālem ve cümle ervāḥ-ı benî-Ādem eşer-i 'araḳ-ı nübüvvetden bi'l-vāsiṭa zuhūra gelüp şüret-i Aḥmediyye kemāl-i 'ulūm-ı ḳudsiyye ile mükemmel kılınmasıyla vücūd-ı nūr-ı nübüvvet cümleden evvel ü aḳdem olup 'ālem-i emrde terbiye-i İlahiyye ile mürebbî ve kemālāt-ı ḳudsiyye ile mükemmel olduğı ḥaysiyyetden 'āleme 'illet-i māddiyye ve nu'ūt-ı cemîle-i maḥmûde ile mevşûf olmağıla ism-i mef'ül şîḡası ile sırru'l-vücūd-ı mükemmelen dinilmişdür ve daḫî 'illet-i ḡā'iyete murād olunduğı taḳdîr üzere ma'nā budur ki Muştafâviyye imkân-ı vücūd ile [2] muttaşîf ve 'ālem-i eşbāhda şeref-i zātını izhār a'yân-ı ḥāriciyyeden olup şüret-i beşeriyyesi şübüt u taḥaḳḳukunda ḥayyiz ü mekāna muḥtāc olduğı ecilden ḥikmet-i bâliḡa vefḳınca semāvāt ve arzîni ḥalk eyleyüp şüret-i âdemde nūr-ı nübüvvetini vaz' ve izhār-ı teşrîfini tebşîr için her ṭā'ifeye irsâl-i enbiyâ-i ebrâr ile aḥbâr u ḳudümını istikbāle zümre-i melâ'ik ve cümle ḥalâ'ikî 'ālem-i eşbāha taḳdîm buyurup imkân-ı vücūdını ḳadem-i zātında temyîze işâret için esmâ-i ḥüsnâsında mezîd olup eḥâdiyyetden me'ḥûz olan ism-i Aḥmede mîm ziyāde ḳalması münezzehün 'an şerîki fî maḥāsine mişdâḳınca zāhiren ve bâṭinen 'ulūm-ı ḡaybiyye ve vaḫy-i İlāhî ile sefîne-i ḥikmet ve şandūka-i kemāl ü ma'rifet olan şadr-ı sa'âdetleri memlû ve meşḥûn olup âşâr-ı şerî'at-ı nebevîyyesi ile 'ālem ma'mûr ve ḥātemü'n-nebiyyîn olmağıla mü'aḥḫaran ba's olup ḥaḳā'ik-i şer'iyyeyi ḥalka teblîḡ ve tanzîm buyurup uşul-i küfri ḳam' u imāṭa ve ta'lîm-i dîn ile ḥükm-i 'ālemi iḥāta idüp cümlesini tekmîl itmekle ism-i fâ'il şîḡası üzere sırru'l-vücūdî'l-mükemmilen dinilmişdür. Hāşıl-ı ma'nā Haḳ celle ve 'alâ hazretlerinin envā'-ı ta'zîmât ve eşnâf-ı in'âm ü iḥşânları ve daḫî zāhiren ve bâṭinen derece-i kemāle vüşüle mâni' olan âfât ü 'āhâtdan fi'd-dünyâ ve'l-â'hire ḥıfz u sâlim eylesmesi 'ālem-i mevcûdâtın mebd-i mādiyye ve 'illet-i ḡā'iyesi maḳāmında olup envā'-ı kemālāt ile mevşûf ve cemî'-i maḥlûkâtın umūr-ı me'âş ü me'âdların tekmîl idici münṭaḥab-ı 'ālem ve netîce-i nev'-i benî-Ādem ḥabîbine bi-nefse ta'zîm-i ni'am-ı mālāyuhşadan bu'z olıcudur

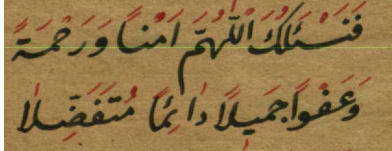
¹⁹ Eğer Allah'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız. (İbrahim Suresi, 34)

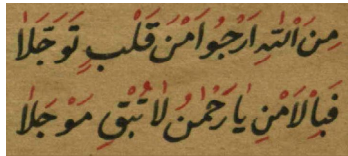
hâşıl-ı ma' nî ni' am-ı mālāyuhşādan biri daği budur ki Hâk celle ve 'alā hâzretleri luţf u kereminden esmā-i hūsnāsın ı 'ibāda ta' lîm buyurup vaqt-i mezāyıkada insān üzerine nüzül ü zühür iden belā vü şiddet hālinde esmā-i 'ızāmı keşret-i zikr ü tilāvet ba' is-i ferah ü izāle-i dîğ ü hārec olur huşūsan ağıyārdan hālî mekān ü eşğālden şāfi şıdk-ı cinān ve her bir ism-i şerîfde muktezā-yı kibriyā zāt ü āşār-ı kemāl-i cemāl-şıfat mülhāzasıyla ola nāzım-ı merhūm bu iki mışra' da esmā-i hūsnānıñ [3] fazîletini ve menāfi' -i celîlesini ve tilāvet eşnāsında zikrūñ şerā' itini beyāna işāret eyledi şāhib-i Keşfü' z-zünün ba' zı ' ulemādan naql ü beyān eyledi ki Hâk celle ve 'alā hâzretleri kemāl-i rahmetinden ve cemāl-i luţfindan 'ibād-ı mü' minîne du' ā ile emr buyurur huşūsan esmā' ü' l-hūsnā ile du' āyı ta' yın ü taşşış buyurup *veli' l-lāhi' l-esmā' ü' l-hūsnā fed' ūhū bihā*²⁰ nazm-ı kerîmi ile terğîb buyurmakda hikmet ü fā'ide budur ki esmā-i hūsnā her bir maţlûb huşūline vesîle ve her bir emr-i merğûb vücūdına zerî' a ve zikrine mülāzemet-i kuvvet-i kulûbî izāle ve nice esrār ü muğayyibāt itlā'ına ve inkişāfına bādî olup şemerāt-ı esmā-i 'ızām olan menāfi' -i dünyā ki 'uzmā-yı nās 'inde maqbûl olup şāhib-i bahā ve behcet ve mehābet ve ezā-yı nāsdan selāmet ve rızkında berekāt ü bi- 'ināyetü' l-Mevlā cemî' -i hālāyık kendüye muhib olmağ ve bi-hürmeti esmā' ü' l-hūsnā sür' at-i icābet-i du' ā menāfi' ini müşt Emil olmağıla esmā' ü' l-hūsnā zikrine terğîb buyurmuşdur ve daği erbāb-ı mücāhede ve aşhāb-ı müşāhededen ba' zı ' ārifin serî' ü' l-icābe olduğunu beyān maqāmında buyurdılar [4] ve daği eşnā-i tilāvetde şart budur ki huzūr-ı kalb ü cem' -i hātır ile her bir ism-i şerîfniñ ma' nalarını mülhāza ve mümkün oldıkça ağıyārdan hālî bir mekānda mestūr olmağdur huşūsan fi cevfi' l-leyālî

nāzım-ı merhūm bu beyt ile Hâk celle ve 'alā hâzretlerinin du' ā eyle emri muqābelesinde icābet ile va' d-i cemîl olan *ud' ūnî estecib lekūm*²¹ kavlı- şerîfine işāret eylemişdür hâşıl-ı ma' nā benim isimlerim ile du' ā ve taleb-i hācet idiñ ki du' ālarıñızı kabûl ve hācetleriñizi kazā iderim demek olur

hâşıl-ı ma' nā maţz-ı luţf u fazlın ile şağır ü kebîr olan günāhlarımızın 'afv-ı cemîl ile bilā-mu' āheze 'avfını ancak senden taleb idüp qorğdığımız 'āzāb-ı cehennemden ve sū-i hesābdan ve nüzül-i meşā'ibden emîn eyleyüp rahmet-i dā'ime olan cennete duğūl ve ni' met-i kāmile olan cemāl-i bā-kemālî rü' yet taleb iderim dimekdür nāzım-ı merhūm envā' -ı şıfat-ı kemāliyye ve şunūf-ı nu' ūt-ı cemāliyyeyi hāvî ve cāmî' ism-i Celāl ile ibtidā eyleyüp didi

ma' lûm olur ki ekşer-i ' ulemā Allāh lafzı ism-i a' zamdur diyü kaţ' -ı cevāb eylemekle kabûl-i du' āya miftāh kılınup *kuli' l-lāhümme mâlike' l-mülk*²² ile habîbine teveccüh-i hitāb buyurup ve hâzret-i risālet-penāh daği ta' lîmen li' l-ümme ve beyānen li' s-sünne ve tefe' ūle' l-li' l-icābe ekşer-i da' vet-i laţîfelerinde Allāhümme lafzı ile beyān buyurdılar hâşıl-ı ma' nā kalbimize olan havf-i ' azāb ü ' iğābdan emn ü ' āfiyeti ve dünyā ve

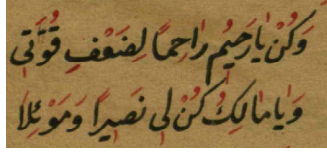
²⁰ En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin. (A'raf, 184)

²¹ Bana dua edin ki duanızı icabet edeyim. (Mümin, 60)

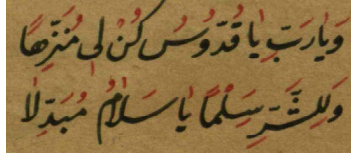
²² De ki: Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! (Âl-i İmrân, 60)

âhîretde selâmeti ancak ma' bûdün bi'l-ḥaḳ olan Allâhu te' âlâdan recâ ve ümîd iderim ey raḥmet-i keşîre ve 'aṭâyâ-yı vefîre şâhibi olan Mevlâ-yı Mûte'âl dünyâ ve âhîretde emn ü selâmet virmek ile ḳalbimize olan ḥavf-ı 'azâb u 'ıḳâbı zâ'il eyle dimekdür

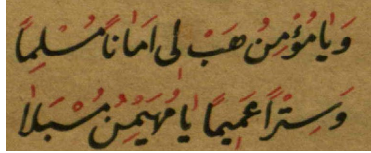
[5]

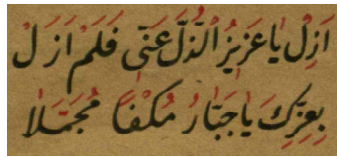
ḥâşıl-ı ma'nâ ey ni'am-ı bî-nihâye ve raḥmet-i bî-gâye şâhibi olan Mevlâ ben za'îf ü 'âciz ḳuluñum ve sen Ḳavîyy ü Ḳâdir ve zâhîren ve bâtînen cemî'-i mevcûdâta mutaşarrîf ve müdebbirsin ḳillet-i ḳuvvetime ve za'f-ı ḥâlime merḥamet buyurup ins ü cinden a'dâma ve nefis ü şeyṭân üzerine beni gâlib eyleyüp şerlerinden dünyâda ve âhîretde emîn eyle aḥvâl ü ḳuvvet ancak 'azâmetiñe maḥşûşdur dimekdür

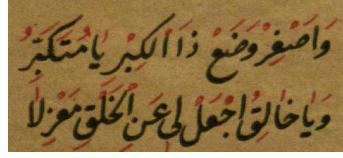
ḥâşıl-ı ma'nâ ey cemî'-i mevcûdâtı 'ademden vücûda iḥrâc ve ânen fe-ânen tadrîc ile tertîbe ve her biri cinsi maḥzen faẓl ü in'am ile kemâle îşâl ü iblâğ idici rabbü'l-'âlemîn bu za'îf ve 'âciz kuluñı fi'd-dünyâ ve'l-âhîre 'ayb olacak ve zât-ı 'âcizâneme noḳşâniyyet virecek sū-i i'tikâd ve ef'âl-i zemîme ve ef'âl-i reddiyeden zâhîren ve bâtînen pâk ü 'ârî ve cümlesinden ḥıfz eyle ve rızâ-yı pâküñe muḥalefetden ve nefis ü şeyṭân ü münâfıḳdan berî ve sâlim eyleyüp cemî'-i şer ve envâ'-ı küfr ü ma'âsîden selâmet iḥsân eyle ve ey cemî' ḳullarını derece-i kemâle vüşûle mâni' olan âfât ü 'âhâtdan ḥıfz idici rabb-i Mûte'âl bu za'îf ü bîçâreyi cemî'-i şerlerden sâlim ve seyyi'âtımı ḥâsenâtâ tebdîl eyleyüp cemî'-i umûrumda emrûñe muṭî' ü münkâd ü 'ṭâ'atıñ üzre dâ'im eyle dimekdür

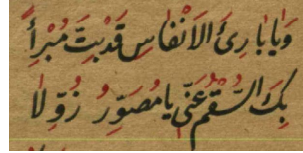
ḥâşıl-ı ma'nâ ey cemî'-i mekkâre-i deniyye ve şürûr u muzârr-ı dünyeviyyeden ḳullarına emân virici Mevlâ bu 'abd-i za'îfî kemâl-i luṭfuñdan dünyâda meşâ'ib ü eşkâm ü ekdârdan ve yevm-i âhîretde sū-i hesâb ve 'azâb-ı nârdan emîn eyleyüp âşâr-ı raḥmetüñ ve elṭâf-ı 'inâyetüñden cennete idḫâl ü rü'yet-i cemâlüñle ikrâm eyle ve mine'l-ḳarni ile'l-ḳadem 'avn ü ḥıfzıñla bu 'abd-i za'îfî setr eyle dimekdür

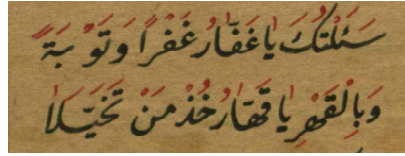
ḥâşıl-ı ma'nâ ey kemâl-i 'izzetle muttaşîf olup zât ü şıfâtında meşîl ü nazîrden münezzeḥ ve cemî'-i mevcûdâta ḥükmî gâlib ve cümle kâ'inât taḥt-ı ḥükmünde [6] maḳhûr olup zâhîren ve bâtînen cemî'-i muḥtâclarıñ ḥâcetlerin ḳazâ ve zünûbların 'afv ile noḳşânların tekmiñ idici Mevlâ-yı Mûte'âl ben za'îfün cemî'-i ḥâcetimi ḳazâ ve 'ubûdiyyetimde olan ḳuşûrı 'afv eyle ve ṭâ'atımda olan noḳşânımı maḥz-ı luṭfuñla tekmiñ idüp dünyâ ve âhîretimde baña rezâlet ve ḥaḳâret virecek nesneleri benden maḥv eyle ancak senüñ ḥıfz ü ḥimâyetiñle dünyâ ve âhîretde 'azîz olup kifâyet-i cemîle ve ni'am-ı dâ'ime ile 'indiñde 'azîz ü maḳbûl olayım demek olur ve daḫi yâ Rabbî bu 'abd-i za'îfden dünyâ ve âhîrete mûte'allıḳ olan zûll ü ḥaḳâreti izâle eyleyecek sebebiyle ben nefis ü şeyṭâna ve cümle düşmenlerime gâlib olup zîr-i ḥimâyetiñde ṭâ'atıñde dâ'im olayım

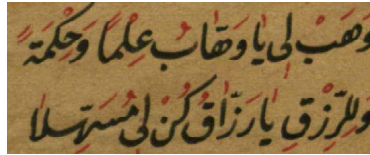
hâşıl-ı ma' nâ ey kemâl-i zât ü kemâl-i beķā ile muttaşif ve 'azamet-i Celāl ile mevşūf olan Mevlā-yı Müte'āl 'ibād-ı mü'minîn üzerine kibr eyleyüp nefsini cümleden 'ālî görüp fuķārāyı haķır ü zelīl gören mütekebbirîn tã'ifelerin sen dünyā ve āhıretde haķır ü zelīl eyleyüp mütevāzî' olan mü'minleri 'azîz ve maķāmların 'ālî eyleyüp bu 'abd-i za'îfi nāsdan inķıtā' ü 'uzlet olur bir maħalde kıl ki ol maħalde kıyām ü ārām iderek zıkr ü tã'atıyla meşğūl olayım

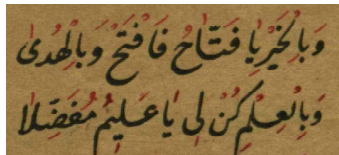
hâşıl-ı ma' nâ ey cemî' enfās ü ecnās ü iħtilāf-ı envā' ü keşret-i efrādı lā'in-i sabāķ-ı mişāl halk itmeklige halk idici Hālîķ taħķîken sen maħz-ı 'ināyet ü irāde-i 'aliyye ile cemî' kullarını emrāz ü eşķāmdan berî ve 'ālî kılıcısın ve cemî' eşyāyı şūret-i maħşūsa ve heykel-i mu'ayyen ile temyîz idicisin bu 'abd-i za'îfden zāhiren ve bātinen 'illet-i cehālet ve eşķām-ı baķāleti izāle eyle ki hattā bu za'îf ü haķır şıħhāt-i dā'im ve 'āfiyet-i vücūd ile ibādet ü tã'atında ķā'im olup 'ināyet ü luţfuñla şıħhāt-ı dā'im ve 'āfiyet-i vücūd ile 'ibād-ı şākirinden olayım

ma'nā-yı mışra' ey mübālaġa ile kullarına maġfıret idüp günāhların setr [7] ve tevbelerin ķabūl idici Ğaffār ben za'îf ve biķāreyi tevbeye muvaffaķ eylemeklik ile senden maġfıret taleb iderim hâşıl-ı ma' nâ ey zünüb-ı 'ibād-ı mü'minîne mübālaġa ile maġfıret idici senden taleb iderim ki bu 'abd-i za'îfün cemî'-i günāhını 'afv ü maġfıret ve ma'şıyetden tevbe ve rücū'a tevfiķ-i ihsān idüp zu'afā-yı mü'minîn üzerlerine tekebbür ve tasalluţ ile tefāhur eyleyen cebābire-i küffār ü füccārı Celāl ü ķahr ü şiddet-i aħzile helāk eyle dimekdür

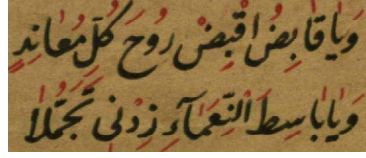

hâşıl-ı ma' nâ ey kullarına ve cemî'-i maħlūķāta bilā'ivaż velā-ġaraż menāfi'lerin ihsān ü me'kūlāt ü meşrūbatdan olan rızķların i'tā idici me'āş ü me'ādde ve müddet-i ġayātında anuñla sa'ādet-i ebediyyeye vāşıl olmaķlıġımıza muħtāc oldıġım 'ilm-i tevħıdi ve hüsn-i 'aķā'idi ve 'ilm-i fiķhı ve tefsiri ve 'ilm-i ġadısi-ı şerifi bu 'abd-i za'ife ihsān eyleyüp ve bu aħķar-ı 'ibādı tehzib-i aħlāķ ü taşfiye-i a'māl ile muvaffaķ kılup maħz-ı fażlıñ ile esbāb-ı rızķı feth ü āsān kıl ki bu za'ife zāhiren ve bātinen fi'd-dünyā ve'l-āhıre rızķ-ı ġissî virecek rızķ-ı ma'nevî ile merzūķ olayım

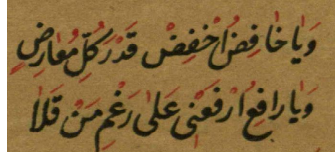

hâşıl-ı ma' nâ ey cemî'-i muġlaķāt-ı umūr-ı 'ibādı feth idici ve cemî'-i 'ibād-ı beyninde dilediġi vech üzere hükm idici cenāb-ı Fettāh (u) Hāķim bu 'abd-i za'ife tevfiķ ü hidāyetiñle ebvāb-ı ġayrı feth ve dünyevî ve uħrevî umūrumda hidāyet ü ġayrāt ü müberrāta müşil olan 'ilm ü 'amel ve îmān-ı kāmil ihsān eyle dimek olur

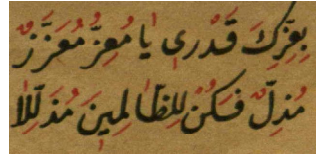

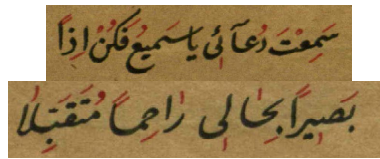
hâşıl-ı ma' nâ ey cemî'-i 'âlem taht-ı kahrında ve kabza-i kudretinde olan Mevlâ-yı Müte'âl 'ibād-ı mü'minîne zulm ü şer'-i mübîne muhâlefet idici ve 'inād üzre olıcı kâfirleriñ ve zâlimleriñ ve mükâber ve mu'ânidleriñ rûhlarını kabz eyle tâ ki cemî'-i mevcûdâta envâ'-ı nî'am ve eşnâf-ı keremin bezl idüp hikmet-i bâliğası vefkınca ba'zı kullarına manşıb [8] u câh ve emvâl ü evlâd ve hissî ve ma'nevî keremini bezl ü baş idici Mevlâ bu 'abd-i za'îfe maḥz-ı faẓl u luḡfunla rızq-ı hissî olan ḥayırılı emvâl ü evlâd ve rızq-ı ma'nevî olan 'ilm ü hikmet ve îmân ü tã'at ve manşıb-ı sa'âdet olan dünyâ ve âḥiretde 'izz ü rif'at-i ziyâde eyleyüp aḥlâq-ı ḥamîde ile müzeyyen ve mücemel eyle dimekdür

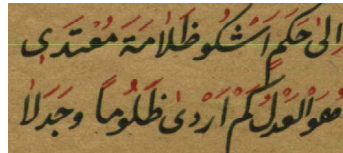
hâşıl-ı ma' nâ ey kâfirleri ve münâfıkları ḥakîr ü zelîl kı lup derk-i esfele ilkâ idici Mevlâ-yı Müte'âl ve dîn-i ḥakḫa mu'âraza idenleri dünyâ ve âḥiretde maḫḫûr u mezmûm kı lıcı Ḥakḫ celle ve 'alâ a' dâ-yı dîn olanları ḥakîr ü zelîl eylemege binâ'en yâḥûd a' dâ-yı dîniñ ḥakâret ve maḫḫûriyyetleriyle bu 'abd-i za'îf ve cemî'-i ehl-i îmân ve erbâb-ı tã'atîñ kemâl-i 'ilm ü 'amel ile 'indiñde derecelerin 'âlî kı lup ehl-i dîne buḡz u 'adâvet eyleyenleri dünyâda ḫahr u helâk ve yevm-i âḥiretde esfel-i sâfilîne ebede'l-âbâd ilkâ eyle dimekdür vallâhu a'lem

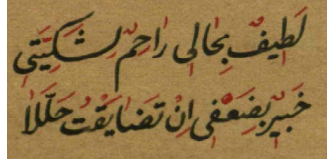
hâşıl-ı ma' nâ ey evliyâ ve enbiyâ ve cemî'-i mü'minleriñ ḫadrini 'âlî kı lıcı mevlâ-yı Müte'âl ve a'dâlarını zelîl ü ḥakîr kı lıcı Allâh bu 'abd-i za'îfiñ kemâl-i 'ilm ü 'amel ve i'tikâd-ı şaḫîḫ ü îmânile dünyâ ve âḥiretde ḫadr ü mertebesini 'âlî kı lup zül ü ḥakârete lâyıḫ olan kâfirleri ve mücrimleri dünyâ ve âḥiretde zelîl eyle dimekdür

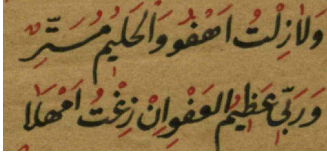
hâşıl-ı ma' nâ ey cümle du'â ve münâcât idenleriñ du'âlarına icâbet idüp münâcâtların işidici Rabbim zâtına leyl ü nehâr olan du'âmı işidüp ve bilürsün ibtihâl ü tazarru'um ancak ḫuzûr-ı 'izzetiñdür zât-ı celle ve a'lâña lâyıḫ tã'at ü 'ibâdete kudretim yokdur za'f-ı ḫâlîmi görüp ve bilürsin benim ḫâl-i pür-melâlîme merḫamet ve ibtihâl ü tazarru'uma re'fet buyurup maḥz-ı faẓl u iḫsânıyla bu 'abd-i za'îfüñ dergâh-ı 'izzetüne olan du'âsını ḫabûl eyle dimekdür

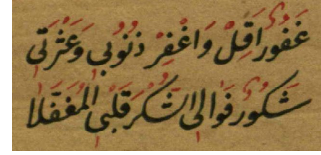
hâşıl-ı ma' nâ bu 'abd-i nâtüvâna zâlemenüñ eyledükleri zulm ü ta'addiden ḫükminde [9] kemâl-i 'adl ile muttaşif u müstaḫıl olan Vâcibü'l-vücûda ḫâlîmi 'arz idüp ancak saña şikâyet iderim zîrâ ol Ḥakim-i 'Âdil ḫudûd-ı şer'iyyeyi tecävüz eyleyen çok zâlimleri ve Ḥakḫa muḫâbele eyleyen kâfirleri Nemrûd ve Fir'avn gibi cebâbireleri muḫtezâ-yı 'adlile dünyâda ḫahr ü helâk idüp yevm-i kıyâmetde 'azâb-ı muḫallid ile va'idlerin beyân eylemişdür Allâhu a'lem

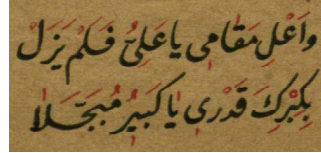
hâşıl-ı ma' nâ bu 'abd-i za'îfüñ hâline 'âlim olan Hudâ-yı Müte'âl bu 'abd-i fakîre kemâl-i luţfından dünyâda îmân ve İslâm ile in'âm ü ihsân eyledi ve za'f-ı hâlime Habîr ü 'Âlimdür yevm-i kıyâmetde daği hâlime merhamet kıluþ mağz-ı luţf ve kemâl-i rahmetle dünyâda olan şiddet-i muzâyakamı keşf idüp selâmet ve ferağ ihsân eylediği gibi yevm-i âhîretde olacak şiddet-i 'azâb ve sū-i hesâbdan mağz-ı luţf ile hâlâs eyleyüp a' mâl ü 'ibâdetimde olan taqşîrâtımı 'afv ile mu'âmele ve aqşâ-yı merâm olan cennet ü cemâline vâşıl eyler

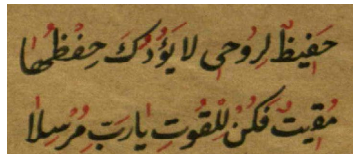
ma'nâsı 'azamet zât ü kibriyâ-yı şîfât ile muttaşîf ve 'azamet ancak zât-ı pâkine muhtaşşdur ya'nî 'afvî 'Azîm ü Ğufrânî vâsî'dür cemî'-i müznibînün günâhların 'afv eylemek 'indinde miqdâr-ı zerre olmaz ya'nî me'mûrâtdan menhiyyâta ve tâ'atdan 'işyâna ve hağdan bâtıla meyl ider isem emhel-i imhâl ider ya'nî 'işyâna meyl zamânında 'aşîleri ve küfre meyl vağtinde kâfirleri kahr u helâk ve 'aqîbetlerin ta'cile kâdir iken kemâl-i hilm ü 'azm-i luţfına binâ'en 'uqûbet-i lâyıqâların te'ğîr idüp tevbeye imhâl ider hâşıl-ı ma' nâ taqrîr-i mefhûmdan ma'lûm ü zâhir olmuşdur

Şekûr fe'ül vezni üzere Şakîr ma'nâsına yâhûd Meşkûr ma'nâsına ya'nî Cenâb-ı Hağğın ismidür mübtedâ-yı mağzûfe haberdür taqrîr-i kelâm ente Şekûr ya'nî ni'mete şükr idüp her bir ni'meti mağall-i lâyıqına şarf eyleyen 'ibâd-ı mü'minîne [10] hüsn-i cezâ ile mücâzât idici yâhûd tâ'at ü 'ibâdet üzere olan 'ibâd-ı mü'minîne zıkr-i cemîl ile şenâ idici yâhûd cemî'-i 'ibâdîñ tâ'at ü 'ibâdetleri zâtına râcî' olmağıla kendüye şükr olunup Meşkûr dinmişdür hâşıl-ı ma' nâ ey mağfîret-i keşîre şâhibi olan Ğafûr bu 'abd-i za'îfüñ şağâ'irini mağfîret eyleyüp 'amden ve sehven işlediği zellâtı 'afv eyle kullarının şükri muğabelesinde cezâ-yı cemîl ile mücâzât eyleyüp 'ibâdât ü tâ'atların kabûl idici Mevlâ-yı Müte'âl sehv ü lehv ü keşret-i 'işyân sebebiyle ĝâfil olan kalbimi şükr-i mütetâbi'a muvaffaq kııl ki kalbim teyakğuz üzere olarak 'azâb-ı nârdan halâş olup va'd-i cemîlün olan mezîd-i ni'met ile merzûğ olayım dimekdür

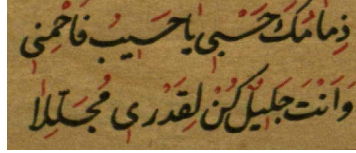

hâşıl-ı ma' nâ ey rütbe-i ulûhiyyetde bir Ehad kendüye müsâvî ve bir ferd hükmine mu'arız olmayup zâtında ve şîfâtında endâd ü ezdâddan ve ulûhiyyetde şerîk ü nazîrden münezzeğ ve 'azamet-i zât ü Kibriyâ-yı şîfâta cümle mevcûdâtdan 'âlî olan Rabbim ve mü'min kullarının îmân ü 'amel-i şâlih sebebiyle mertebelerin 'âlî kıluþ ve 'indinde ehl-i îmânı mu'azzam ve muharrem eyleyen Mevlâ-yı Müte'âl 'azamet-i şânîñ ve kibriyâ-yı şîfâtıñ sebebiyle bu 'abd-i za'îf ü nağîfe 'ilm ü 'amel ve tevfiğ-i ihsân buyurmakla 'indünde kadr ü mertebemi 'âlî kııl tâ ki benim gibi biçâre hağğîri senün 'azîm kıılmağğıyla cümle mağlûğ 'indinde mu'azzam ve muhterem olup fağğına nâ'il olayım

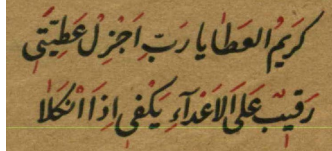

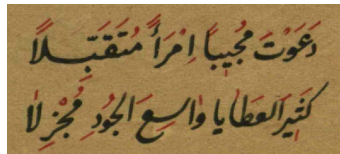
ey cemî' -i mevcûdâtı kıyâm-ı vücûd ve kemâl-i 'atâ vü cûd ile hıfz idici bu 'abd-i za'îfüñ rûhını dünyâda muşbetden ve kabrde 'azâbdan ve âhîretde şü-i hesâbdan ve 'ıķâbdan hıfz eyle zîrâ sen 'azîmü's-şân kâmilü'l-ķudretsin gönli bilâ-'alâķa ve bilâ-'imâd ve yerleri daği bilâ-mu'în velâ-istinâd hıfz eylemek kemâl-i ķudretüñe za'f ü fütür virmez ve cümlesini 'indüñde hıfz ağır ve güc gelmez cümle 'âlemi hıfz eylemek ile bir zübâbı hıfz eylemek 'indüñde müsâvîdür hâşıl-ı ma'nâ ey cemî' -i hayvânın rızķını virici Rezzâķ bu 'abd-i za'îfe rızķ-ı hissî olan me'ķülât ü meşrûbât [11] ve rızķ-ı ma'nevî olan îmân ü tã'at ve 'ilm-i nâfi' ve hûsn-i 'amel ve i'tikâd-ı şâhîh ihsân eyleyüp eshel-i țarîķ üzere irsâl ü îşâl eyle dimekdür vallâhü a'lem

ya'nî yâ Rabbi senüñ 'ahd ü emânın *eleysallâhu bi-kâfin* 'abdehür²³ nazm-ı celîli fehvâsınca ķullarınıñ me'âş u me'âdlarına kâfi olmaķlığınadır 'ahdüñde evfâ ve va'düñde şadıķsın ey Rabbim senüñ bu 'ahdüñ bu 'abd-i nâtüvâna *inne'l-lezîne âmenü ve 'amilü's-şâliħâti kânet lehüm cennâtü'l-firdevsi nüzülâ*²⁴ âyet-i pür-beşâreti muķtezâsınca îmânım sebebiyle duħül-i cennete kifâyet ider yâ Hâsîb ey cemî' ķullarınıñ umûrlarını tedbîr ü sa'âdet ü şeķâvetlerin kifâyet taķdîr idicisin *fahminî* fâ fâ-i faşîhadur ya'nî bir maħzûfdan ĥaber virür taķdîr-i kelâm yâ Rabbi sen ķullarınıñ umûrunda kâfi olup ĥayrıya muħtâc olmaķdan münezzehsin ya'nî bu 'abd-i aħķarı cemî' -i âlâm-ı dünyâ ve ekdâr-ı âhîretden hıfz itmekle bu 'abd-i za'îfe kifâyet inâyet eyleyüp maħlûķa muħtâc eyleme dimekdür ve *ente Celîl* ma'nâsı nu'üt-ı Celâl ü şîfât-ı Kemâl olan 'izz ü ķudret ve kemâl-i kuvvet ü şiddet aħz ü taķaddüs-i zât ile muttaşısın *kün* her ne ķadar emr-i ĥâzır ise de bu maķâmda du'â ma'nâsınadır zîrâ emr şîĥasıyla teħâţub-ı a'lâdan ednâya olur ise emr dinür ve eger aķrândan aķrâna olur ise iltimâs dinür ve eger ednâdan a'lâya olur ise du'â dinür çünki nâzım-ı müşârün ileyh ķuldur elbette Ĥâlîķa nisbetle maħlûķ-ı ednâdur Ĥâlîķ maħlûķdan a'lâdur binâ'en 'aleyh bu maķâmda du'â demek olur hâşıl-ı ma'nâ cemî' -i maħlûķatına evvelen icâd ve şâniyen terbiye ve mücâzâtta müstaķillen kâfi olasın ben za'îfe olan 'ahd ü emânın ki tevfiķ-i 'inâyetüñle elimde olan silsile-i şerîfenüñ ve zimâm-ı țarîķatındur dünyâ ve âhîretde baña kâfidür ey cemî' -i maħlûķâta kifâyet idici Ĥâlîķ bu 'abd-i za'îfi dünyâ ve âhîretde 'illet ü ķillet ü zilletden hıfz eyle ve daği yâ Rabb sen nu'üt-ı Celâl ü şîfât-ı Kemâl ile muttaşısın bu 'abd-i za'îfüñ dünyâ ve âhîretde ķadrini 'âlî ve mertebesini ve şânını 'azîm ü mu'teber eyle demek olur

hâşıl-ı ma'nâ yâ Rab cemî' -i maħlûķâtdan müstaĥnî vü menâfi' -ı iħtiyâcdan münezzeħ ve 'atâyâ-yı bî-nihâye ile in'âm ü ihsân idüp cemî' -i maħlûķâta menâfi'lerin [12] viricisin bu 'abd-i za'îfe dîn ü dünyâda muħtâc oldıĥım rızķ-ı helâl ve 'âfiyet-i vücûd ve şıħhat-ı i'tikâd ü îmân ve dünyâda a'mâl-i şâliħa ve âhîretde maĥfîret-i zünüb ve kemâl-i rızânı ihsânile 'atıyyeñi ziyâde eyle dimekdür hâşılı ma'nâ ey keşîrü'l-'atâ ve vefîrü'l-ihsân bu 'abd-i za'îfe ni'am-ı dârından dîniyye ve dünyeviyye ve uħreviyye ecr-i cezîl ü ihsân-ı keşîründen maħz-ı luţfuñla ziyâde kıl ve ey cemî' -i ĥalâ'ik ü berâyânın zâhir ü bâţınlarına nâzır u 'Âlim ve ef'âl ü aķvâllerine Ĥâfîz ü Şâhid ü Raķîb ü mutţali' ancak zât-ı pâķüñdür a'dâ-yı dîn olan küffâr-ı ĥâķ-sâra ve münâfiķîne eşedd-i 'uķûbetle intikâm eylemekde ve cümle maħlûķâta 'ibret kılmâķda kâfi olup eħıbbâ ve evliyâlarını dünyâ ve âhîretde zâhiren ve bâţinen şerr-i a'dâdan hıfz u şıyânetde kâfi ancak sensin bu 'abd-i nâtüvânı dünyâda sû-i i'tikâd ve fesâd-ı a'mâlden ve yevm-i kıyâmetde aĥlâl ü enkâl ile 'uķûbetden sen hıfz eyle demek olur

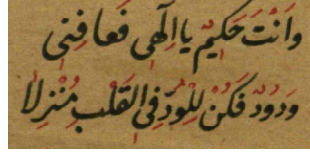

²³ Allah, kuluna yetmez mi? (Zümer, 36)

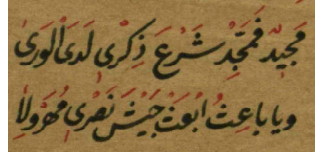
²⁴ Şüphesiz, inanıp yararlı işler yapanlara gelince, onlar için içlerinde ebedî kalacakları Firdevs cennetleri bir konaktır. (Kehf, 107)

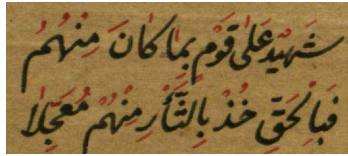
hâşıl-ı ma'nâ yâ Rab sen dîn-i hâkka ve zât-ı pâkiñi tevhd ü ma'rifete ve du'âlarına icâbet ve tâ'at ü inkiyâdların kabûl idici ve dahî 'atâyâ-yı keşîre-yi bilâ-inki'tâ' iksâr idici olduğın ħalde nev'-i insânı da'vet eylediñ dimek olur

Ĥakîm ol zât-ı Vâcibü'l-vücuddur ki her şeyi mevzû'-ı lâyıķına vaz' idici ola ve her bir işlediği nesne muĥkem ve metîn ola yâĥûd ĥakîm-i ĥikmet-i bâliġa şâĥibi ola ya'nî kemâl-i 'ilm ile muttaşif olup fi'l-i 'abeşden ĥâlî ola ya'nî yaratdığı nesnelerin her biri ĥullarına 'â'id ü râci' olur ber-menfa'at ve ber-maşlaĥat ola yâĥûd ĥakîm-i cemî'-i eşyâyı cüz'î ve küllî 'alâ mâ hiye 'aleyhi ya'nî küñh ü ĥakîķatı ile taşşilen bile ve her bir fi'lini lâyıķ olduğı vech üzre kıla dimek olur 'âf ma'nâsı dünyevî ve uĥrevî zâĥiren ve bâtinen şûrî ve ma'nevî âlâm ü eşkâm ü emrâz ü ekdârdan berî kılıp şükr-i ni'am ve ĥuşûl-i cemî'ü'l-merâm ile mesrûr ü muvaffaq ĥuşemâ yedinden ĥalâş eyle dimek olur ve Vedûd be-ma'nâ fâ'il olduğı taĥdîr üzere ya'nî kemâl-i rızâ ile muttaşif enbiyâ ve evliyâ ve cemî'-i mü'min-i muĥfi' sevici ve 'amellerinden ve tã'atlarından râzı olıcı dimek olur be-ma'nâ mef'ûl olduğı taĥdîr üzere ma'nâ kılıp enbiyâ ve şudûr-ı evliyâ [13] ve cemî'u'l-mü'minîn ve etķiyâlar maĥbûb u muĥâ'ları dimek olur zîrâ muĥabbeti olan kimse maĥbûbına itâ'at eylemek şıdķ-ı muĥabbete şâĥiddür *inne'l-muĥibbe limen yuĥibbü yuĥi'un*²⁵ kelâmı bu ma'nâyâ delâlet ider ĥâşıl-ı ma'nâ ey ĥikmet-i bâliġa ve ĥudret-i kâmile şâĥibi olup cemî'-i eskâm-ı bedeniyye ve âlâm-ı ma'nevîyye ve meĥâvif-i dünyeviye ve uĥreviyyeden bu 'abd-i za'îfe selâmet iĥsân eyleyüp iki cihânda evliyâ ve 'ibâd-ı mü'minîn ĥalblerinde maĥbûb olan Mevlâ yâĥûd cemî'-i mü'minîni sevüp cümle ef'âl ü aĥvâl ve îmân ü tã'atlarından râzı olıcı Cenâb-ı Ĥaĥķ bu 'abd-i za'îfe 'âfiyet virüp rızâ-yı şerîfîne muvâfiķ a'mâl-i şâliĥâyı ityân ü ikmâl eyleyüp dîn ü dünyâda münkerât-ı a'mâl ve menhiyyât-ı ef'âlden sâlim olup ve yevm-i kıyâmetde 'azâb ü iķâbdan emîn olmaķlıđım ancaķ îmân ü tã'ata maĥz-ı luĥfından bu 'abd-i za'îfin ĥalbine meyl-i küllî vü muĥabbet-i şâdıķa inzâl ve ilkâ buyırup envâr-ı muĥabbetiñ ile ĥalbimi ihyâ eyle dimekdür Allâhu a'lem

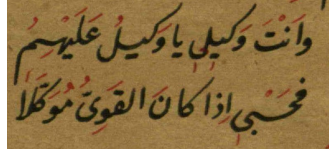
ĥâşıl-ı ma'nâ ey enbiyâ-i 'izâm ĥuzarâtını ĥalkı ĥaĥķa da'vet ü tarîķ-ı müstakîme irşâd içün irsâl idici Mevlâ-yı Mütê'âl ve cemî'-i maĥlûķatı maĥv ü fenâ eyledikden şoñra ihya eyleyüp su'âl ü hesâb içün ĥaşr u cem' eylemege kâdir olan Allâhu 'azîmü's-şân a'dâ-i zâĥire olan kâfirler ve a'dâ-yı bâtına olan şeytân üzerine ġâlîb olmaķlıđım içün bu 'abd-i bîkes ü bîĥâreye sür'at ider olduķları ĥâlde 'asker-i 'avn ü inâyetiñi irsâl ve ceşş-i tevfiķ ü hidâyetiñi ba's eyle ki dünyâda ve âĥiretde manşûr olup düşmanlara ġâlîb olayım dimek olur

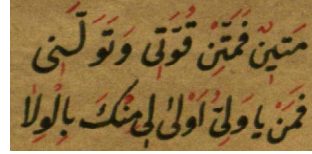
ĥâşıl-ı ma'nâ yâ Rab sen 'azîmü's-şân cemî'-i a'dâlarımızdan şâdir olan keyd ü ĥîle vü zûlm ü ta'addî vesâ'ir eza ve cefâlarına şâhid ü 'âlemsin ey vücûd-ı pâki şâbit ve ulûhiyyet ü rubûbiyyeti müteĥakķıķ olan Kâdir ü Kayyûm a'dâ-yı zâĥire ve bâtınelerden za'îf ü bîĥâre ĥullarınıñ ĥaĥķlarını aĥz eyle ve anlarıñ bizi ĥissî vü ma'nevî ĥatlıtmelerinden sen kışâş eyle ve du'âmıza icâbetde imhâl eylemeyüp emr-i kışâşda ta'cîl idici [14] olduğın ĥâlde ki şü dünyâda düşmenlerimizüñ aĥvâl-i pür-melâllerin müşâhede idelim nitekim *le-nühlike'n-ne'z-zâlimîn*²⁶ buyurduñ dimek olur vallâhu a'lem

²⁵ Seven sevdiđine itaat eder. (Ĥadis-i Şerîf)

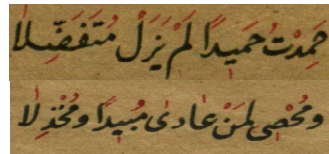
²⁶ Zalimleri mutlaka helak edeceđiz. (İbraĥim, 13)

Vekil ism-i şerifini bu maqāmda ibrāz itmekde hikmet ü fā'ide şu olacak ki cenāb-ı Kādir-i muṭlaq 'ibādın umūrını tedbîrde müteferid ü müsteķil olduğunu beyān ve cemî'-i 'ibād-ı bi-enfūsihim umūrlarını tedbîrden 'āciz olmağla be-her-hāl bir müdebbir vekile muḥtāc olduklarına işāret buldığını i'lāndır bu şürette 'abd-i mü'mine lāyık olan umūrında 'acizini i'tirāf eyleyüp ḥavl ü kuvvetde tedbîri terk idüp esbāb-ı zāhiriyyede te'sîr-i i'tikād itmeyüp cemî'-i umūr-ı müdebbir-i ḥaķîķîniñ irāde-i 'aliyyesiyle olduğına i'tikād-ı şāḥih ile esbāb-ı 'ādiyyeye teşebbüsdür zîrā 'abd-i mükellef esbāb-ı zāhiriyyeye tevessül ile me'mürdür aṣl-ı tevekkül esbāb-ı 'ādiyyeye tevessülden şoñra olur İmām Ğazālî ve ğayrılar böyle beyān eylemişlerdür ḥāşıl-ı ma'nā yā Rab cümle maḥlūķātın umūr-ı me'ād ü me'aşlarında zāhiren ve bāṭinen tedbîrleri ancak ḥükmiñe mufavviz olmağıla sen 'azîmü's-şān mevkülün ileyh olup ve kemāl-i kuvvet ve ḳudret-i kāmile ile a'dālarıña ğālib olmañla düşmānların aḥvāl-i seyiy'e ve ef'āl-i kabîḥāsından bir şey 'ilmüñden ğā'ib olmaz imdi bu 'abd-i ḳuşuruñ aḥvālinde mevkülün ileyh ancak sen olmañla bu bîkese kāfi ve ezher-i cihet mekr-i a'dāyî dāfi ancak sensin demek olur

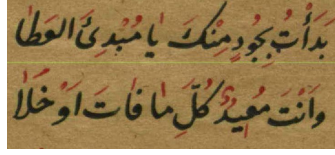

ḥāşıl-ı ma'nā ey kuvvet-i tāmme ve ḳudret-i kāmile şāḥibi olan Kādir (ü) Ḳayyūm cemî' 'ālemleri ḥalk ü icād eylemekte zāt-ı ilāhiyyetine aṣlā kelāl ü fütür 'ariz olmağdan münezzeḥsin bu 'abd-i za'ifin kuvvet-i nākışa-i 'arziyyesine metānet iḥsān eyleyüp umūrını rızā-yı pākiñe ve şer'-i şerife muvāfiķ kılmağla mütevellî ve mutaşarrıf ol zîrā senden ğayrı cemî'-i maḥlūķātın umūrlarını tedbîr ve taşarrufa lāyık hiç bir kimse yokdur ancak cemî'-i mevcūdat-ı 'ulviyye ve maḥlūķāt-ı süfliyyeniñ umūr u aḥvāllerine dūnyā ve āḥirette mütevellî ve mutaşarrıf-ı ḥaķîķî sensin *tenbih* Metin ma'nāsı kavî ve ḳudret-i tāmme şāḥibi [15] dimekdür Ḥaķ celle ve 'ālā ḥazretleri ḳudret-i kāmile ve kuvvet-i tāmme şāḥibi olup ef'ālinde kendüye ta'b ü meşakḳat ü zaḥmet 'ariz olmayup mevcūdat-ı 'ulviyye ve maḥlūķāt-ı süfliyye umūrını icād ü i'dām ve imāte vü iḥyāda zāt-ı pākiñe za'f ü fütür ṭarî olmağdan münezzeḥ olup bir fi'le irāde-i 'aliyye vü meşiyet-i ezeliyyesi ta'lluḳ eylemekte fi'l-i āḥar māni' ü mezāhim olmaz dimekdür

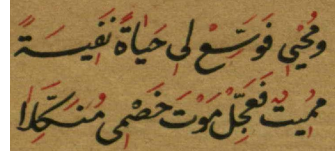

Ḥamîdün ma'nāsı cemî'-i kemālāt ile muttaşıf ve naḳā'ışden 'arî ve münezzeḥ demek Ḥaķ celle ve 'ālā ḥazretleri 'azamet-i zātını izhār ile kendi zātına ḥamd ü şenā eylediği ecilden ve enbiyā-yı 'izām ve evliyā-yı kirām ve cemî'-i mü'minleri imān ü ṭā'atları muḳābelesinde medḥ ü şenā eylediği ecilden ḥamid ma'nāsına olur mef'ül olduğu taḳdîr üzere enbiyā-yı 'izām ve evliyā-yı kirām ve cemî'-i mü'minler kendüye imān ü ṭā'at eyleyüp cemî'-i kemālāt ile medḥ ü şenā ve belki *ve in min şey'in ille yüsebbiḥu biḥamdihî*²⁷ nazm-ı celîli feḥvāsı üzere cemî'-i mevcūdat zāt-ı 'aliyyesini tesbîḥ ü ḥamd ü şenā eyledikleri i'tikād ile maḥmūd olup be-ma'nā mef'ül olur ḥāşıl-ı ma'nā ben 'abd-i za'if ol zāt-ı pāke ḥamd ü şenā iderim ki fi'l-ḥaķîķa cemî'-i ef'āl ü şifātında maḥmūd olup ve zāt-ı pākiñe lāyık olur ḥamd ile zātına ḥamid olup ve cemî'-i maḥlūķāta min-ğayr-ı istiḥḳāḳ u maḥz-ı faẓl u luṭfıla dūnyā ve āḥirette in'ām ü iḥsān ve mü'min ḳullarınıñ ğünāḥını 'āfv ü mağfirret idici ve ni'am-ı celiyye ve ḥafiyye şāḥibi ma'būdün bi'l-ḥaķdur ve daḥi ol zāt-ı pāk sirk ü küfr ile kendüye mu'ādāt ve emr ü nehyine muḥālefet idenleri bilici ve cümle a'dāların helāk idüp 'avn-i nuşretlerin terk idici olduğu ḥālde ef'āl-i ḳabîḥaların 'add ü iḥşā idici demek olur

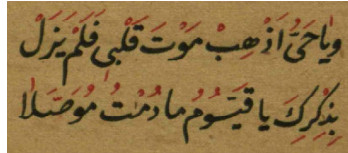
²⁷ O'nu ḥamd ile tesbîḥ etmeyen hiçbir şey yoktur. (İsrā, 44)

hâşıl-ı ma' nâ ey cūd u kerem şāhibi olam Mevlā-yı Müte' ālsin ki mu' in ü nāşırdan ve mülkünde taşarrufda şerik-i nazırdan münezzeh olup bilā-icāb maḥz u iḥsānıñ ile ibtidā cümle 'ālemleri ḥalk eyleyüp irāde-i ezeliyye vefkınca her biri maḥlūkıñı beriyye ve daḥi muḳtezā-yı ḥikmet-i bāliḡa üzere fevt olup fenā bulanları kemāl-i ḳudretüñle eczā-yı mütefarıḳaların cem' ü şüret-i eşbāḥların i'āde eyleyüp mücib-i 'adliñ ile a' dādan intıḳām ve muḳtezā-yı faẓl ü luḫfuñla mü'minlere iḥsān ü in'ām idicisin bu 'abd-i za'ife daḥi raḥmet ü maḡfıret ile in'ām eyle demek olur

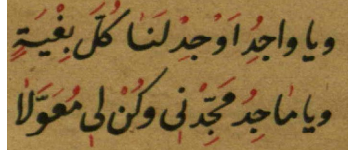
[16] ya' nî ḥayāt-ı ḫayyibe ve ḥayāt-ı sa' ide hâşıl-ı kelām evliyā-yı ' izām ve şuleḫā-yı kirāmıñ ḫayātları gibi 'amel ü imān ve ḫā' ātla müzeyyene ve maḡbūle ḥayāt iḥsān ḳıl zıra kāfirlerüñ ve münāfiḳlarıñ 'ömrleri küfr ü nifāḳ ü zulmet-i cehl ile mürür itmekle nef' i olmayup sermāye-i vücūdları zāyi' olmaḡıla ḥayātları ḫabıse olmuşdur kemā ḳāle'l-lāhu te' ālā inneme'l-müşriküne necesün²⁸ nefisetün ḫayāte şıfat vāki' olmuşdur *münekkilā* ism-i fā' il oldıḡı taḳdırce ma' nāsı ey cemî' maḥlūḳda mevt ü helāk ḫalk idici Ḳahḫār olan Mevlā-yı Müte'āl sā'ire 'ibret idici oldıḡıñ ḫālde aḫz-ı şedid ü helāk-ı 'azım ile a' dā-yı dın olan küffār-ı ḫāk-sarı dünyāda ḳahr ü helāk ḳıl dimekdür ve ism-i mef' ul oldıḡı taḳdırce mef' ul olan ḫaşmdan ḫāl olur taḳdır-i ma' nâ ey cemî' cānlılarda mevt ü helāk ḫalk idici Ḳādir bu 'abd-i za'if ile ḫuşūmet-ı dıniyyesi olan ḫaşmları eşedd-i 'azābıla ḳahr u helāk eyle tā ki ol ḫuşemāya olan eşedd-i 'uḳubāt sā'irlere 'ibret oldıḡı ḫālde ki dıne 'adāvet idenlerden bu 'uḳubātı görenler 'ibret alup mevā'ız-ı Ḳur'āniyye ile mütte'ız ve umūr-ı aḫvāllerin ıslāḫa sa' ideler demek olur hâşıl-ı ma' nâ ey cemî-i zı-rūḫda ḥayāt ḫalk idici Ḥayy-ı ḳādim bu 'abd-i bıḫārenüñ 'ömrine berekāt iḥsān eyleyüp eskām ü emrāzdan ḫāliye ve cemî'-i envā'-ı ḫā'at ü a' māl-ı şāliḫāta şarf olınacaḡ ḥayāt-ı nefise 'ināyet ḳıl ki müddet-i ḫayātımda mazḫar-ı tevfiḳ olayım dimekdür

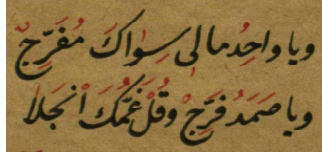
hâşıl-ı ma' nâ ey ḫayāt-ı ebediye-i ḫāḳıḳiyye ile muttaşif ve ḳıyām-ı vücūdında ve devām-ı ulūhiyyet-i zātıyyesinde ḡayra ihtiyācdan münezzeh olup cemî'-i mevcūdātı ibtidā icād u ḫalk ve sāniyen beḳā-yı vücūd ü i' dām-ı zātlarında kemāl-i ḳudret ile müsteḳilen müdebbir ü muḳim olan Ḥayy ü Ḳāyyūm bu 'abd-i za'ifiñ ḳasvet-i ḳalbini gider tā ki ben müddet-i ḫayātımda seni zıkr ü ḫā'at ile şābit ü dā'im olayım dimekdür *fā'ide* İbn-i 'Ümmü Ḥayrū'n-nāş ya' nî 'Abdullāḫ ibni 'Abbās raẓıya'l-lāhu 'anhümā ḫazretleri el-ḫayyü'l-ḳayyūm ism-i şerifleri ism-i a' zamdur diyü buyurmuş oldıḡları mervîdür ve daḥi 'Ali bin Ebî Ḥalib raẓıya'l-lāhu 'anhü rabbü'l-meşāriḳ ve'l-meḡārib ḫazretleri buyurmuşlar ki Bedr ḡazāsında küffār ile bir miḡdār muḳātele eyledim ba' de Ḥazret-i Risālet-penāḫ Efendimiz ne şey ile meşḡüllerdir bileyim diyerek efendimiziñ nezd-i devletlerine geldim [17] gördüm ki Resül-i kā'ināt secdede yā Ḥayy ü Ḳayyūm diyü münacāt buyurmaḡda ve bunun üzerine bir şey ziyāde buyurmıyorlar ol ḫālde Efendimizi biraḡdım yine muḳāteleye rücū' eyledim ḫāşılı'l-keḫām bir ḳaç def' a gitdim geldim Efendimizi bu ḫālde gördüm tā ki fütūḫāt-ı İlahiyye zūḫūr idüp livā-yı peyḡamberi mañşür ü aşḫāb-ı Bedr feraḫ-nāk ü mesrūr olınca deḡin Resülullāḫ şalla'l-lāhü 'aleyhi ve's-sellem efendimizi secdede yalnızca yā Ḥayy u yā Ḳayyūm diyerek münacāt buyurup üzerine bir şey ziyāde buyurmazlar idi ve daḥi ḫazret-i 'İsā 'aleyhi's-selām efendimiz mu'cize olarak iḫyā-yı mevtā buyurmaḡ murād eylediklerinde yā Ḥayy yā Ḳayyūm diyerek du'ā buyurdıkları rivāyet olınmuşdur ve daḥi Aşāf ibn-i Berḫayā ḫazretleri Belḳısnı ḳaşırını ḫazret-i Süleymān 'aleyhi's-selām ḫuzūrına ḫurfetü'l-ayn içre getürmek murād eyledikde yā Ḥayy yā Ḳayyūm isimleriyle münacāt buyurdıkları mervîdür nitekim bu zıkr olınan fevā'idi müfessirîn-i 'izāmıdan ibn-i 'Adil zıkr ü beyān eylemişdür ve bu ḳaşide-i mübārekeniñ şāriḫi Fāsî ḫazretleri işbu beytiñ fezā'ilini beyān şadedinde bir kimse ḫānesine dāḫil oldıḡda on kere bu beyti

²⁸ Allah'a ortak koşanlar ancak bir pislikten ibarettir. (Tevbe, 28)

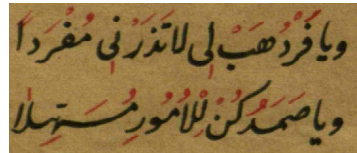
ķırā'at eylemege müdāvet eylese sırķat-i emvāl ve inhidām ü ihtirāk-ı menzil ü sā'ir beliyātdan emîn olur ve bu bir kimse be-her gün kırķ kere bu beyti zıkr idüp ba' de yā Ħayy yā Ķayyūm lā ilāhe ente dise ol kimseniñ ħalbi ħayāt bulup ve řā'ata iķbāl idüp ve ħalbinde ħayrdan başķa bir şey ħalmaz diyü taşrīķ itmişdür

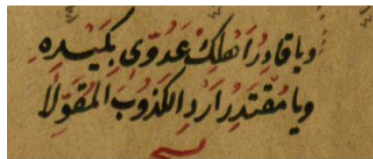
ĥāşıl-ı ma'nā ey cemî'-i eşyāya ve cümle mevcūdāta mālîk olan Ğanî muřlak ve her biriniñ dünyevî ve uĥrevî cemî'-i murādātlarını iĥsān itmege ķādir olan Mevlā-yı Müte'al bu 'abd-i za'ifün ve cemî'-i ma'āşir-i ehl-i imāniñ dünyevî ve uĥrevî ĥissî ve ma'nevî olan me'tālib ü maķşūdlarımızı dünyā ve āĥiretde iĥsān eyle ve yā 'azamet ü şān ü vāsi' ü'l-iĥsān-ı kerîm olan Allāh maĥz-ı fażl ü keremün ve cemî'-i mevcūdāta vāşıl olan 'atā ve in'āmıñ ile bu 'abd-i za'ifi dünyā ve āĥiretde mu'azzam ve muĥterem eyleyüp cemî'-i umūrında benim için mercî'-i umūr ve mevkül-i āliyye olup i'timād ü tevekkülümü ancak zāt-ı pākîne ķıl tā ki 'indiñde 'ibād-ı mükerremînden olayım demek olur Allāhu a'lem

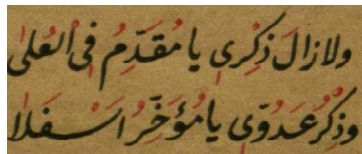
ĥāşıl-ı ma'nā ey zāt ü şifātında şerîk ü nazîrden münezzeĥ olup kemāl-i vaĥdāniyyetile [18] muttaşif olan Vāĥid-i ĥaķîķî bu 'abd-i za'ifiñ hem ğam-ı dünyeviye ve uĥreviyyesini ve ālām-ı ħalbiyye ve eşķām-ı cismāniyyesini keşf ü izāle idici sen 'azîmü's-şāndan ğayrı bir ferd yokdur ve yā Şamed ya'nî kimseye muĥtāc deĝil belki cemî'-i 'ālem ibtidā ve intihā me'āş ü me'ādlarından kendüye muĥtāc ve cümle ĥacetler kendüye 'arz olınan melce-i enām bu 'abd-i za'ifiñ dünyāya ve 'uķbāya müte'allıķ olan ğamm-ı vehmini keşf ü izāle eyleyüp bi'l-fi'l ĥiřāb-ı ĥissî yāĥūd ĥiřāb-ı ma'nevî ile beşāret eyle ey 'abd-i za'if seniñ ğamm-ı vehmiñ ve ālām ü ekdāriñ müncelî ve münkeşif oldı diyü sem'-i 'ācizāneme ĥiřāb-ı müste'tāb vāşıl yāĥūd ħalbinde ilĥām-ı feyz ittisām ĥāşıl ola ki bu 'abd-i za'if lezzet-i ĥiřāb ile mütelezziz ve mesrūr-ı kelām-ı Vehĥāb ile iki cihānda mażĥar-ı sūrūr olayım ve ba'zı nüşĥada

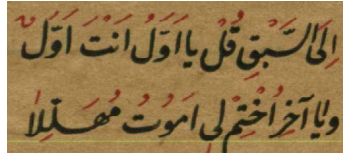
vāķî' olmuşdur

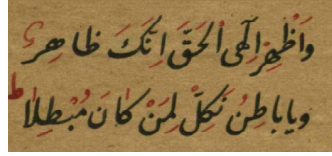
ĥāşıl-ı ma'nā ey ķudret-i kāmîle řāĥibi olan Ķādir (ü) Ķayyūm bu 'abd-i za'ifiñ a'dāların kendü mekr ü keyd ü ĥileleri ile ihlāk eyle ki ol mekr ü ĥile ile a'dālar bu 'abd-i za'ifi helāk murād iderler v'ey āşār-ı ķudret-i kāmîle sen 'ālem-i mevcūdātı ĥalķ ü icād ve ķahr ü helāk ile izĥār idici Ķādir ü Muĥtedir ħavli-kāzib ile zāt-ı 'azametiñe iftirā idüp 'āciz-i maĥlūk olan mümkin ü ĥādişi şürekā ittihāz eyleyen kāfirleri ve ĥabîbiñe řā'ir ü kāhin lafzlarıyla ķizb ü büĥtān idenleri ķahr u 'azābıñla sen helāk eyle dimekdür

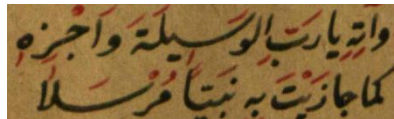
hâşılı ma'nâ ey cemî-i eşyâyı taqdîm idici ya'nî her bir mevcûdâtı lâıyık olduğı mertebeye vaz' ü münâsib olduğı maħalle ta'yîn ü taħşîs idici bu 'abd-i za'îfîñ îmân ü tã'atini ve sã'ir a'mâl ü 'ibâdetini maħz-ı luḡ ü keremiñle mevzi'-i ḡabûl ve maħall-i rızâ olan a'lâ-yı 'illiyîne ref' ü vaz' eylemekle şâbit ü dâ'im kııl dimek olur zıkr mef'ûline muzâf olmak i'tibârı ile ta'bir-i âhire budur ki ey cemî'-i maħlûkâtı yerlü yerinde vaz' ü taqdîm eyleyici fâ'il-i muħtâr bu 'abd-i za'îf ü 'âcizi mele'-i a'lâ beyninde zıkr eyle ya'nî melekler beyninde ħüsn-i ħâlimi beyân ve sa'idler zümresinde izhâr ile bu 'abd-i za'îfî 'indiñde maḡbûl olan zümreden eyle dimek olur hâşılı-ma'nâ ey cemî'-i eşyâyı vaḡt-i merħünene te'ħîr ü mevzi'-i lâıyıkına vaz' idici bu 'abd-i za'îfîñ zıkr ü mertebesini a'lâ-yı 'illiyinde [19] şâbit kıılup ve a'dâ-yı dîni dñnyâ ve âġiretde ħâḡîr ü zelil ve esfel-i dereke-i nâra ilḡâ eyle dimekdür Allâhu a'lem

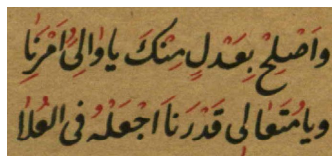
sâbıḡdan murâd cennete evvel duħûl iden zümredür ki ħâḡlarında ve *minhüm sâbıḡun bi'l-ħayrât* ile medħ ü vaşf olınmışdır sâbıḡundan murâd ħasenâtı seyyi'âtları üzerine ġâlib ü râciḡ olanlardur yâħûd bâtınları zâhirlerinden eyü ve ħayr niyyetlü olanlardur yâħûd şaġâ'ir ü kebâ'irden ictinâb ü iħtirâz idenlerdir yâħûd Ĥaḡḡ celle ve 'alâ ħâzretlerini zıkr üzere olup nisyân ü ġâflet üzere olmayanlardur yâħûd şalât-ı ħamsi cemâ'atle edâya müsâra'at ve cihâd ve sã'ir a'mâl-i şâlihaya müsâbaḡat ve mübâderet idenlerdür hâşılı-ma'nâ yâ Rabb maħz-ı luḡfiñla bu 'abd-i za'îfî cennete evvel dâħil olan sâbıḡın zümresine duħûl eyle diyü ħükmiñi recâ ider dimek ve yâ Bâḡî dâ'imü'l-vücûd âġîr 'ömrimde seni tevġîd ider olduġım ħâlde rûhumı ḡabz eyle dimek olur bu beyt-i şerîfde nâzım-ı merħûm kendüye ħüsn-i 'âḡıbeti ile du'â murâd eylemişdür raḡima'l-lâhu te'âlâ

hâşılı-ma'nâ ey cemî'-i mevcûdâtıñ zâhirlerin ve kâffe-i maħlûkâtıñ esrâr-ı bâtınların bilici ma'bûdü bi'l-ħaḡḡ şıdḡ u ħaḡıḡatinde vâḡı'-ı muvâfiḡ ve şübût ü şıḡġâtinde nefsu'l-âmire muḡtâbıḡ olan dîni Muħammediyye ve şerî'at-i Aġmediyyeyi müslimîne tevfiḡ ü i'âne ve a'daları üzere nuşretle sã'ir edyân-ı bâtıle aşġâbı üzerine ġâlib ü manşûr eyleyüp kâfirleri ve mülaḡġid ü münâfiḡları baḡş-ı şedîd ü 'azâb-ı elîm ile dñnyâ ve âġiretde sã'irlere 'ibret-nümâ eyle dimek olur

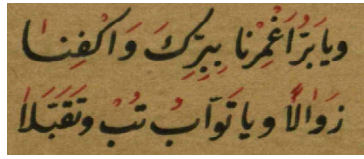

hâşılı ma'nâ ey cemî'-i eşyânıñ mâliki ve mutaşarrıfı olan Mevlâ-yı Müte'âl cümle 'ibâdın umûrını tedbîr ü aġvâllerine nezâret iden vâlileri zâbıḡları fesâd ü i'vicâcdan sâlim ve şer'-i şerîfe muvâḡâtle maḡâmlarında dâ'im eyle dimekdür nâzım-ı merħûm-ı ħaḡ ħilâfete ri'âyet ve ħidmet-i vâcibeyi edâya mübâderet eyleyüp şalâḡ-ı selâḡın-i 'izâm ü 'adl-i vûzerâ-yı kirâm ve istiḡâmet-i 'ulemâ-yı a'lâmı bâ'is-i devâm-ı devlet ve sebeb-i beḡâ-yı ni'met [20] ve emn-i bilâd ü memlekete vesîle olmaġıla vilâyet-i enâmıñ muvaffaḡıyyetiyle du'âya müsâra'at eylemişdür hâşılı ma'nâ ey cemî'-i mevcûdâta zâhiren ve bâtınen mâlik ü mutaşarrıf ve cümle maħlûkâtıñ zevâhir ü bevâtın ü esrâr-ı ḡulûblerine 'âlim olan Mevlâ-yı Müte'âl selâḡın ü ümerâ ve ḡuzât ü 'ulemâ ve sã'ir umûr-ı 'ibâd kendülere tevfiḡ olanlarıñ umûrlarında tevfiḡ ü hidâyet ile şerî'at-ı ġarrâya i'âne ve umûrlarında 'adl ü istiḡâmet ve zâhiren ve bâtınen cümlesiniñ ħâllerin işlâḡ eylemekle 'âdillerinden kıılup tâ ki 'adâletleri ve şalâḡları sebebiyle dñnyâ ve âġiretde mertebe-i 'âliyyeye vâşıl ü rızâ-yı şerîfiñe nâ'il olalar işbu beytiñ bedelinde ba'zı nüşġada

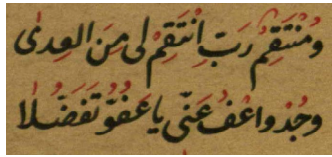

vâḡı' olmuşdur

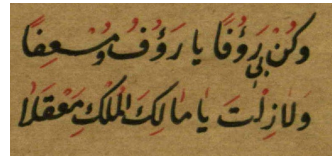

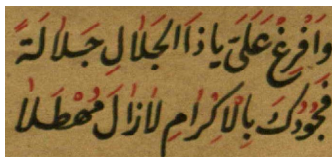
hâşılı ma'nâ ey kemâl-i ihsân ü 'amîm-i in'âm ile muttaşif olan Raĥmân cümle ehl-i îmân ü erbâb-ı 'irfâna 'ömr-i tavîl ve 'amel-i şâlih ihsân eyleyüp baĥr-ı maĥfiretiñe anları ġarĥ eyle ve tevfiĥ ü 'inâyet buyurup 'ömrlerinde tevbeleri ve seyyi'âtların ĥasenâta tebdîl ve âĥir kelâmıların lâilâhe illa'l-lâĥ Muĥammeden resûlu'l-lâĥ kelime-i tayyibe-i münciyesiyle ĥatm ü derecâtıların cennetde 'âlî eyle zîrâ sen 'azîmü's-şân mü'min ĥullarına maĥfiret ve raĥmet eylemekde kâfi olup ġayrâ muĥtâc eylemezsin ve bu 'abd-i za'îfiñ daĥi zâhiren ve bâtinen dünyevî ve uĥrevî umûrumda kifâyet eyleyüp âĥir 'ömrimi tevĥîd ü tehlîl ider oldıĥım ĥâlde ĥatm eyle dimekdür

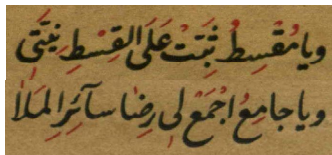
hâşılı ma'nâ ey cemî'-i a'dâdan 'uĥûbet-i şedîde ile intikâm idici müntakim bu 'abd-i za'îfiñ a'dâlarından dünyâ ve âĥiretde 'uĥûbetlerin ziyâde ĥılmaĥıla anları helâk eyle v'ey cûd-ı bî-nihâye ve kerem-i bî-ġâye şâĥibi olan Cevvâĥ ve zünüb-ı 'uşât-ı mü'minîni cûd-ı maĥz ile me'a't-tevbe ve belki bilâ-tevbe 'afv idici 'afvüv-i Kerîm bu 'abd-i za'îfiñ maĥz-ı fazl ü keremiñle cemî'-i şaġâ'ir ü kebâ'irlerin 'afv ü maĥv eyleyüp fazl ü ihsân idici oldıĥın ĥâlde seyyi'âtımı ĥasenâta tebdîl eyle dimekdür

hâşılı ma'nâ ey cemî'-i maĥlûĥâta envâ'-ı ni'am-ı dünyevî ile in'âm ü ihsân eyleyüp cümleñiñ ve maĥlûbını tamâmen i'tâ ve cemî' ĥâcetlerin ĥazâ ve du'âların ĥabûl idici kerîm olan Mevlâ-yı Mûte'âl v'ey cemî'-i mâsivânıñ Ĥâlîĥi ve Mâliki ve bi'l-ĥaĥîĥâ müdebbir ü mutaşarrıfı olup dünyevî ve uĥrevî ĥullarına raĥmet ü maĥfiret [21] idici Ra'ûf bu 'abd-i za'îfiñ daĥi dünyevî ve uĥrevî rızâ-yı pâkiñe muvâfiĥ merâm ü maĥlûbını i'tâ ve ĥâcetiñi ĥazâ ve du'âsını ĥabûl buyurmaĥıla ĥâfîz ü melce' olup ĥıfzımda dâ'im ol dimekdür

hâşılı ma'nâ ey Celâl ü 'âzamet ü kemâl-i ikrâm ü 'aĥâ şâĥibi olan Kerîm Cemîl-i nu'ût-ı Celâliñ ve kemâl-i şîfât-ı Cemâliñ ile bu 'abd-i za'îf üzerine maĥz-ı luĥfiñdan 'âzamet ü mehâbet feyz ü ihsân eyle ki bu 'abd-i za'îf beyne'n-nâs zelîl ü ĥaĥîr olmayup nüzûl-ı maĥar mişillî in'âm ü ihsânıñ tetâbu' eyleyüp rızĥ-ı vâsi' ile merzûĥ eyle tâ ki me'âş-ı dünyâ beni meşġûl ĥılmayup devâm-ı tâ'atıñ ve mülâzemet-i zikriñ üzere şâbir olayım dimekdür Allâhu a'lem

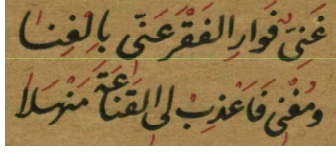

ĥast kelimesi zûlm ü cevr ü ĥaĥdan 'adûl ma'nâsinadur ve emme'l-ĥâsiñüne fe-kânû li-cehenneme ĥatabâ²⁹ nazm-ı celîlesinde ĥâsiñ zâlim ma'nâsinadur ve mezîdâtdan ef'âl bâbına naĥl olındıĥda 'adl ü inşâf ma'nâsinadur inna'l-lâhe yuĥibbü'l-muĥsiñîn³⁰ âyet-i kerîmesinde muĥsiñin ile tefsîr olınmışdur ĥâşılı ma'nâ

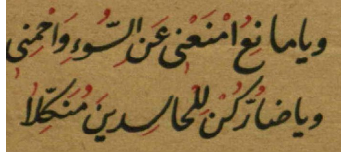
²⁹ Hak yoldan sapanlar ise cehennemın yakıtı olmuşlardır. (Cin Sûresi, 15)

³⁰ Muhakkak ki Allah, âdil olanları sever. (Hucûrât Sûresi, 9)

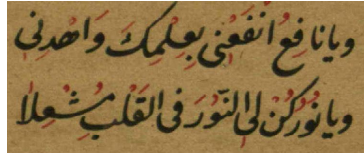
ey kemāl-i ‘adālet ile mevşūf olan Hākim-i ‘Ādil ve zulm ü cevrden münezzeḥ olan Mevlā-yı Mütē‘āl bu ‘abd-i za‘îfîñ niyyet ü kaşdıñı ve cemî‘-i‘ tîkādını ‘adl ü inşāf ü kemāl-i istikāmet üzere şābit eyle ve cemî‘-i maḥlūkātı yevm-i ḥaşrde mücāzāt için cem‘ idici Allāhu ‘azîmü’ş-şān bu ‘abd-i za‘îfden cemî‘-i maḥlūkātını rāzı kıl tā ki yevm-i kıyāmetde maḥlūkātıdan bir ferd muḥāşama itmeyüp ḥayvānāt ü insāndan bir eḥad bu ‘abd-i za‘îfden intikām şadedinde olmayup ḥuşūmetlerinden maḥz-ı luṭfıñla ḥalāş eyle dimekdür

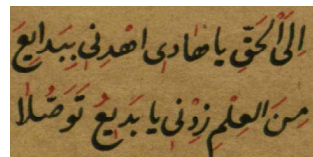
ḥāşılı ma‘nā ey Ğanî mutlak ve Hākim-i ‘ale‘l-‘itlāk bu ‘abd-i za‘îfde olan faqr iḥtiyācı gerek ḥissî ve gerekse ma‘nevî dünyevî ve gerek uḥrevî cümlesinden bu nātüvānı maḥz-ı luṭfuñ ve kemāl-i ğināñ ile ğanî kılup taḥsîm-i ezeliñden mā‘adāya ṭama‘ itdürmeyüp bitmez ve tükenmez define olan ḳanā‘ati mā-i lezîz ya‘nî taṭlı şular gibi ‘indimde maḳbūl ve sevgüli eyleyüp tā ki ḥarāret-i ‘aṭaşdan ya‘nî şusuzluḳdan mā-i lezîz ile ḳullarını ḥalāş eylediğñ gibi bu ‘abd-i za‘îfi daḫi ḳanā‘at ile cemî‘-i ṭama‘ u ḥırş ve sâ‘ir aḥlāk-ı zemîmeden ḥıfz eyle [22] dimek olur bu beytde olan şān‘at-ı beyāniyye ve isti‘ārāt-ı laṭife ednā mulāḥaza ile ehline ma‘lūmdur te‘emmül olına

ḥāşılı ma‘nā ey cemî‘-i maḥlūkātıdan zāhiren ve bātınen cemî‘ zararları ve ḥikmet-i bāligasına ve irāde-i ‘aliyyesine muḥālîf ve muḡāyır olan nesneleri men‘ idüp cemî‘ ḳullarını ef‘āl-i reddiyye ve aḳvāl-i seyyi‘e ve sū‘-i i‘tikāddan men‘ idici mānî‘-i ḥaḳîḳî bu ‘abd-i za‘îfi i‘tikād-ı bātıldan ve a‘māl-i seyyi‘eden men‘ ü ḥıfz eyle tā ki aḥsen-i i‘tikād ve a‘māl-i şāliḥā ile rızā-yı şerîfiñi taḥşil ideyim ve ey cemî‘ zararlı olan nesneleri ḥalk idici Mevlā-yı Mütē‘āl seniñ taḳdîr ü taḳsîmiñe rāzı olmayup bu ‘abd-i za‘îfe iḥsān eylediğñ ni‘metiñ zevālini ṭaleb eyleyen ḥasūdların şūm-ı ḥasedlerinden bu ‘abd-i za‘îfi ḥıfz eyleyüp dünyā ve aḥiretde ḥasūdları eşedd-i ‘ukūbetle mü‘āḥeze ve ḡayrılara ‘ibret-nümā eyle dimekdür Allāhu a‘lem

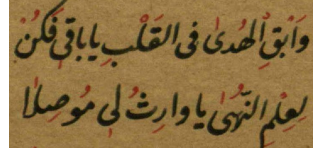
ḥāşılı ma‘nā ya‘nî ‘ālemleri envār-ı zāhire ve ḥissiyeye ile münevver kılup nūr u ziyāyı ḥalk idici ve cemî‘-i maḥlūkāta menāfi‘i ḥalk eyleyüp ḥissî ve ma‘nevî dünyevî ve uḥrevî menfa‘atlerin iṣāl idici Nāfi‘ bu ‘abd-i za‘îfe maḥz-ı laṭfiñden i‘ṭā ve iḥsān eylediğñ ‘ilm-i şerî‘at ile dünyā ve aḥiretde bu ‘abd-i za‘îfi nef‘lendir tā ki ḥayrū‘n-nāsdan olup ‘aṭā ve keremiñ ‘ilm-i şerî‘ ile ‘amel-i şāliḥ ve nāsa ta‘lîm-i dîn ü neşr-i ‘ulūm ile sa‘ādet-i dāreyne nā‘il ve rızā-yı pākiñe vāşıl olayım ve daḫi kemāl-i raḥmet-i luṭfuñdan dîn ü millet ü şerî‘at-ı nebevviyyeyi ‘ibād-ı mü‘minine iḥsānile şırāt-ı müstaḳîme hidāyet ve ṭarîḳ-ı ḥaḳḳa irşād buyurup envār-ı ma‘rifet-i ilāhiyye ile kılup muvaḥḥidini pūr-nūr ve zulūmāt-ı cehl ü ḳasavet-i ḳalbi izāle eyleyüp ḳulūb-ı ‘ārifiñde ḥaḳḳı izḥār ve nūr-ı îmān ile şudūr-ı ehl-i tevḥîdi münevver ḳılıcı ḥāliḳu‘n-nūr bu ‘abd-i za‘îfiñ ḳasavet-i ḳalbinin nūr-ı hidāyetiñle izāle eyleyüp envār-ı ma‘rifetiñle müzeyyen ve mūncelî kılup nūr-ı ma‘rifetiñi bu biçāreniñ ḳalbinde şu‘le-dār idüp yevm-i kıyāmetde *nūrūhüm yes‘ā beyne eydihim* zümresine ilḥāḳ eyle dimek olur

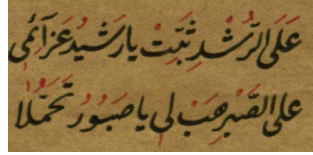
ya‘nî yā Rab ‘ulūm-ı ‘acibeñ sebebi ile zāt-ı pākiñe ḳurb-ı ma‘nevî ile vuşlat [23] ve zāt-ı aḳdese ḳurbet ziyāde ḳıl dimek bundan şoñra ma‘lūm ola ki cemî‘-i maḥlūkāt merātib-i hidāyetinde mütēfāvitedür ba‘zı ḳullarını kemāl-i ma‘rifet-i zāt-ı eḫadiyyetiyle hidāyet eyleyüp *mā ra‘eytü şey‘en illā ra‘eytullāhi ḳable* kelāmına mazḥar olup māsivādan naẓar-ı ḳaṭ‘ eyleyüp vücūd-ı ḥaḳîḳî ile muttaşîf olan vācibü‘l-vücūd

mebde'-i 'ālem olduğu hayşiyette mü'eşşirden eşere istidlāl idüp evvelün külli şey'in kazıyyesine işāret olur ve ba'zı kullarını 'acāyib maşnū' āta nazār-ı i' tibārile hidāyet idüp *mā ra'eytü şey'en illā ra'eytullāhi kable* sırrına mā-şadağ olur ya'nî maḥlūka nazār eylemez illā ol maḥlūkda aşār-ı kudret sāni'-i 'ālemi müşāhede idüp eşerden mü'eşşire istidlāl ile *küllī men 'aleyhā fān ve yebkā veche rabbike*³¹ hükmüne işāret ider ver her biri bir maḥlūkı muḥtāc olduğu şey'e delālet ider meşelā henüz anadan çoğmuş olan şığırı anası memesinden süd emmege ve kuşların yavruları ḥubūbāt yimege ve aruları şekl-i müseddes bināsına bilā-ālet hidāyet eyleyüp şun'-ı bedf' a irşād eylemesi kemāl-i 'ilm ü kudretine delālet ider delil olmışdur fesübḥāna'l-lāhi *e'l-lezī ḥalākā fesevvā ve'l-lezī kāddera fe-hedā*³²

ya'nî kemāl-i 'ilm şāhiblerinin 'ilmlerine beni vāriş ve vāşıl eyle dimek olur ve bu maḥāmda 'ilm den murād 'ulūm-ı evvelīn ve āḥirini cāmī' olan 'ilm-i şerīf'at-i ġarrā ve *li-'ilmi'-nūhādan* murād cemī'-i enbiyā ve 'ale'l-ḥuşuş li-'ilmi'n-nebī nüşḥasına nazārān murād cenāb-ı Aḥmed Muşṭafādır Bākī cümle mevcūdāt fānī ve hālik olduğdan şonra mālik-i ḥaḳīkī ve ḥayāt-ı ebediyye ile muttaşif olduğu ḥālede vücūdına ve hükmüne 'adem tārī ve 'arīz olmağdan münezzehdür Vāriş cümle 'ālem mevt ü ḳahr ile fenā buldığdan şonra mülkinde ḥaḳīkate mutaşarrıf ve evvelen ve āḥiren icād ü taşarrufda müstaḳil dimek olur ve bu maḥāmda ḥazf-ı muzāf vardır li-'ilm-i ūlī'n-neḥā gibi

ḥāşılı ma'nā ey cemī'-i maḥlūkātā tarīḳ-ı müstaḳīm ve ḥayr u şavāb-ı irāde ve iḥsān idici ve dālāletden iḥrāc idüp bi'l-fi'l necāta idḥāl idici Mevlā-yı Müte'āl bu 'abd-i za'ifin ḳalbinde olan ḳaşd ü niyyeti ḥayra tevfiḳ ü şavāb ü ḥaḳka irşād-ı bi'l-fi'l işāl eyle ve daḫi 'āşileri 'işyanları vaktinde mu'āheze itmeyüp merḥūnete meḳş ü imhāl idici Şabūr u Ḥalīm bu 'abd-i za'ife kerem idüp nefsin ma'şiyetden men' ü ḥabs ve 'ibādet ü tāt üzere imsāk ü meḳş ü belāya ve mekrūhātā şabr-ı cemīl [24] iḥsān eyle tā ki bu 'abd-i za'if maḥz-ı luṭfuñdan bi'l-a'vez-i iḥsānın olan şabr ile 'indiñde maḳbūl olup *innemā yüveffā's-şābirūne ecreḥūm bi-ğayri ḥisāb*³³ va'd-i kerīmiñe maḫhariyyetile fi'd-dāreyn memdūḥ u maḳbūl olan 'ibād-ı ḥālīşinden olayım dimekdür vallāhu a'lem bi's-şavāb ve ileyhi'l-merci' ve'l-me'āb *fā'ide* ma'lūm ola ki Ḥaḳ celle ve 'alā ḥazretleri zāt-ı pāki ile ḳā'im olup mine'l-azel anuñla muttaşif olduğu şıfat-ı 'uzmā ve esmā-i ḥūsnāsından her birini ma'ānī-i maḥşūşasından birer elfāz ile ibrāz ve her bir ism-i şerīfi bir şıga ile izḥār ve ḳullarına ta'līm ü aḫbārda murād rabbi Müte'āl Allāhu a'lem bi-ḥaḳīkatü'l-ḥāl evvelen esmā-i ḥūsnāsının her ḳāngısıyla olursa olsun siḥām-ı da'vātın peyveste-i hedef ḳabūl ü icābet olacağımı va'd buyurmuş olduğımı iş'ār birle *vallāhü'l-esmā'ü'l-ḥūsnā fe'd-ūhu biḥā* nazm-ı celīlesinde olan emr-i şamedānīyesine imtişāle tergīb buyurmuşdur ve sāniyen künūz-ı maḥfiyye olan ḥaḳāyık-ı rabbāniyye bā'ış-i istikmāl nüfūs-ı insāniyye olan şıfat-ı kemāliyyeyi taḫşil için ḳāmūs-ı ḥikmet ve oḳyānūs-ı ma'rifet maḫzar-ı sırr ü *mā yunṭıku 'ani'l-hevā*³⁴ resūl-i müctebā nebīyy-i murtażānıñ lisān-ı feşāḥātı üzere menşūr-ı lü'lü'ü innallāhe Te'ālā tis'atü ve tis'ine ḥulīka tuḥallīkū bi ḥallāki'l-allāh maḫmūn-ı şerīfi üzere her biri ism-i şerīfde olan ma'ānī-i laṭifeden erbāb-ı 'irfān ve ehl-i imān ḥişşe-i rūḥāniyyesini aḫz ile teḫzīb-i aḫlāḳ ve taşfiye-i esrār ile cānib-i aḳdese kemāl-i intisāb-ı taḫşil eyleyüp nā'il-i sa'ādet-i dāreyn olar böyle olduğu ecilden nāzım-ı merḥūm her bir ism-i şerīfin mışrā'-ı beytinde birini ityān idüp ism-i şerīfin ma'nāsına münāsib kelām ile *fed'ūhü biḥā*³⁵ emrine imtişālen du'āya mübāderet ve *ud'ūnī istecib lekūm*³⁶ ucībü *da'vete'd-dā'i izā de'ānī*³⁷ va'd-i cemīline ṭam'an incāz-ı va'dini recā maḫāmında tazarru' u ibtihālını iḥsān mertebesinde izḥār idüp zāt-ı muḳaddese tevciḥ-i ḥiṭāb ile 'arz-ı ḥacāt ile bi-esmā'ike'l-ḥūsnā da'vetike seyyidī ilā āḥirü'l-ḳaşıde merām ve

³¹ Yeryüzünde bulunanların hepsi fānīdir. Azamet ve kerem sahibi Rabbinin zātı ise bākī kalır (Rahman Sūresi, 26-27).

³² Yararup uygun şekil veren; ölçülü ve amaçlı yapan, yol gösteren. (A'lā Sūresi, 2-3)

³³ Sabredenlere mükafatları hesapsız verilecektir. (Zümer Sūresi, 10)

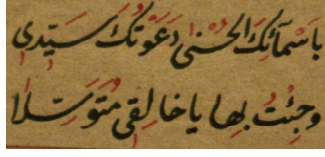
³⁴ O kendi heva ve hevesiyle konuşmuyor. (Necm Sūresi, 3)

³⁵ (En güzel isimler Allah'ındır) Bu güzel isimlerle Allah'a dua edin. (A'rāf, 180)

³⁶ Bana dua edin, duanıza icabet edeyim. (Mü'min Sūresi, 60).

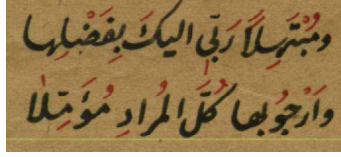
³⁷ Bana dua ettiğinde duacının duasına icabet ederim. (Bakara, 186)

mağşūdını zıkr ü qabūlini recā ve niyāz eylemişdür recā olunur ki nāzım-ı merhūmuñ tevessül eylediği esmā-i ‘izām hürmetine du‘āsı qābūl olup bu qaşīde-i mübārekeyi okıyup qabūline du‘ā idenlerin du‘āları qābūl ola āmin

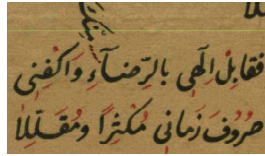

hāşılı ma'nā yā Rab ol esmā-i hüsñāna vesīle ider oldıgım hālde bāb-ı icābet ve dergāh-ı ‘izzetiñe el açup ‘arz-ı hācete geldim esmā-i hüsñālarının ben za‘îfîn du‘ālarını ve hācetlerimi qaşa eyle dimek olur

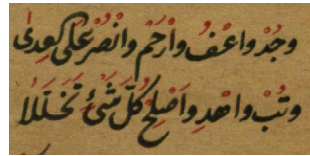
[25]

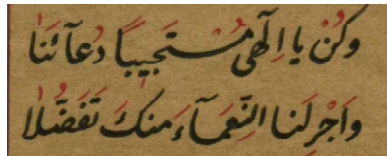
hāşılı ma'nā yā Rab seniñ bāb-ı raḥmetine ve dergāh-ı ‘izzetine tazarru‘ u niyāz u ‘acziñi izhār idici oldıgım hālde ve ancak esmā-i hüsñālarınñ faẓl u şerîfi sebebiyle ümîd ü recā ider oldıgım hālde geldim ve daḥi seniñ esmā-i hüsñāların sebebi ile şūrî ve ma‘nevî dünyevî ve uhrevî zāhirî ve bāṭınî ‘ilm ü ‘ameli cemî‘-i mağşūdāt ü murādımı recā ider oldıgım hālde ve va‘d-i cemîliñi ‘ācilen ve ācilen incāz buyurmañı ümîd ider oldıgım hālde geldim

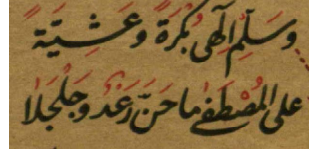
hāşılı ma'nā yā Rab sen ‘azîmü’s-şān va‘diñde şādık ve hükümünde müstakil olup esmā-i hüsñāların ile du‘āya emr buyurup ve lisān-ı resūlün ile kelām-ı kādîmiñde qābūl ü icābetini izhār ile qullarına tergîb buyurduñ ise esmā-i ‘izāmın hürmetine va‘d-i cemîliñi incāz ve maḥz-ı luṭfıñla cānib-i ma‘nevî-i Rabbāniyeñden hāşıl olan rızā-yı kāmiliñe muqābil mücāzāt buyurup bu ‘abd-i za‘îfden vāqı‘ olan tazarru‘ u niyāz ü ibtihālîmi qābūl buyur tā ki ben za‘îf memdūh u mübeşşer olan zümre-i ‘ibād-ı mükerremînden olayım ve daḥi yā Rab sen ‘azîmü’s-şān bu ‘abd-i za‘îf ü nātüvānı havādiş-i dehr ü meşā’ib-i zamāndan hıfz eyle ve qalîl ü keşîr zamān-ı ḥāyātımda müddet-i ‘ömrümde vāqı‘ olan mekārîhden bu ‘abd-i aḥqarı hıfz eyle dimekdür

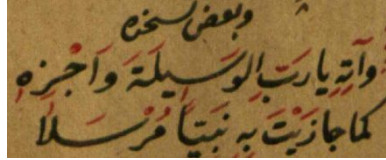
hāşılı ma'nā yā Rab esmā-i ‘izāmın hürmetine bu quluñı zāhiren ve bāṭinen ins ü cinden olan düşmenlerim üzerine gālib eyleyüp ve cemî‘-i günāhlarından tevbesini qābūl ve tārîq-ı müstaḥîme hidāyet ve dîn ü i‘tikād ü ‘amele hālel virecek mefāsîd-i mekārîhden emîn idüp emr-i me‘āş ü me‘āddan tevfiq ü selāmet iḥsān eyle tā ki ben bîçāre ‘ubūdiyetde istiḳāmet ü tātā müdāvetme üzere olayım dimekdür

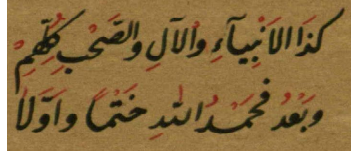
hāşılı ma'nā yā Rab sen biz ki me‘āşir-i ehl-i İslāmız dergāh-ı ‘izzetiñe ve bārgāh-ı rubūbiyetiñe eyledigimiz du‘āmızı qābūl ü icābet eyleyüp ancak faẓl-ı iḥsānıñdan bize in‘ām buyurduḡuñ ni‘metleriñi qāt‘ eyleme ve zıkr olınan esmā-i hüsñā hürmetine maḥz-ı luṭfuñdan ve kemāl-i keremiñden dünyā ve ahret ni‘metlerini seni [26] görmeksizin îmān ve resūl-i zî-şānıñı taşdıq eylemiş olan ma‘āşir-i ehl-i İslāma iḥsān ü ināyet eyle dimekdür

hâşılı ma'nā yā Rab her aḥşam ve şabāh ve cemî' -i evkātda müntahab-ı 'ibādīn olan ḥabībīn üzerinde 'ale'd-devām envā' -ı ta'zīmāt ü eşnāf-ı tekrīmāt ve şad-hezārān-ı teslimātla ta'zīm eyle yağmurlar yağup ve ra'd-ı mülk-i zāt-ı'azametiñden ḥavf üzere seni zıkr ü tesbīh ile şavtlandığı müddetde ḥülāşa-i kelām ve netīce-i merām ilā yevmi'l-kıyām a'dā-yı dīn-i İslām ve ibkā-yı şerī'at-ı be-nāmla Ḥabīb-i Ekrem şalla'l-lāhu 'aleyhi ve's-sellem efendimiz ḥazretlerine ta'zīm ve tekrīm eyle demek olur ve ba'zı nüshada

vākı' olmuşdur ma'nāsı yā Rab sen ḥayr-ı cezā ve vesīle ismiyle ma'rūfe olan derece-i refī'a ile Resūl-i Ekremi cezālandur nitekim cemî' -i peygamberān-ı 'izām ve rūsūl-i kirāmı ol ḥayr-ı cezā ile cezālandurduğın gibi dimekdür

nāzım-ı merḥūm ḥāşşaten ḥazret-i Resūl-i Ekreme selām eyledi ise bi't-teba' cemî' -i peygamberān-ı 'izām ḥużerātına daḥi ihdā-yı selāma mübāderet eylemişdür ya'nî ya Rab ḥazret-i faḥr-i risālet efendimize şāyān buyurduğın envā' -ı ta'zīmāt gibi cemî' -i enbiyā-yı kirām ve rūsūl-i 'izām ḥużerātına ve cümle āl ü aşḥāblarına dünyā ve āḥiretde şānlarına lāyık ta'zīm ü iḥsān eyle dimekdür ve ba'd ya'nî işbu esmā-i ḥüsnāyı şāmil ve her biriyle başka başka münācāt ve tazarru' ve ibtihāli kāfil olan manzūme-i laṭīfeniñ telfīk ü tenmīki bi-'avni'l-llāhi te'ālā resīde-i ḥüsn-i ḥitām oldıktan sonra nazm u te'līf-i ni'met-i celīlesi üzere lāzım ü vācib olan ḥamdı ifāya mübāderet ve ḥitāme kerīme-i laṭīfesine işāret ve āḥir da'vāhüm eni'l-ḥamdü l'il-lāhi rabbi'l-ālemīn³⁸ mükerrerresiyle ehl-i cennetiñ üslūbına ri'āyet idüp fe-ḥamdüli'l-lāhi ḥutemā ve evvelen ḳavliyle nāzım-ı merḥūm ḥatm-i kelām eylemişdür fe-ḥamdüli'l-lāh mübtedā ḥaberi mahzūfdir ya'nî fe-ḥamdüli'l-lāh vācib dimekdür ḥāşıl-ı ma'nā cem' ü nazmına muvaffāḳ oldığım esmā-i ḥüsnāniñ 'avn-i Ḥaḳla itmāmı ni'met-i 'azīmesine ibtidā ve intihāda ḥamd vācibdür dimekdür Allāhu a'lem

Temmet

Faḳīrū'l-ḥaḳīr muḥtāc-ı ilā-rahmet-i Rabbi'l-Ḳādīr Ḥüseyin Rāḳım

1305

24 Cemāziye'l-Evvel

³⁸ Onların dualarının sonu da şudur: Hamd, ālemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. (Yūnus, 10)